

INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU PREGĂTIREA PRACTICIENILOR ÎN INSOLVENȚĂ
CENTRUL PENTRU DREPTUL AFACERILOR TIMIȘOARA – FACULTATEA DE DREPT
A UNIVERSITĂȚII DE VEST

Tratat practic de insolvență

Volumul I

Ediția a 2-a, revizuită și adăugită

*Coordonatori: Prof. univ. dr. **Radu Bujan**
Av. dr. **Andreea Deli-Diaconescu**
Jud. dr. **Mihaela Sărăcuț***

CUPRINS

CAPITOLUL I. INTRODUCERE. ISTORIC ȘI DREPT COMPARAT	1
<i>Secțiunea 1. Prezentare generală</i>	1
<i>Secțiunea a 2-a. Scurt istoric</i>	2
§1. Dreptul Orientului	2
§2. Dreptul roman	3
§3. Epoca medievală	6
§4. Epoca modernă	9
§5. Perioada contemporană	12
5.1. Legislația franceză	12
5.2. Alte sisteme de drept	17
<i>Secțiunea a 3-a. Reglementarea regimului comercianților aflați în dificultate în România</i>	21
§1. Vechiul drept românesc	21
§2. Tendința postrevoluționară	34
2.1. Necesitatea unei noi reglementări	34
2.2. Încercări de eliminare a blocajului financiar	35
2.3. Legea reorganizării judiciare și a falimentului	37
2.4. Continuarea ajustării tratamentului comercianților aflați în dificultate	38
2.5. Concepția și cadrul apariției Codului insolvenței	42
2.6. „Revoluția eșuată” adusă prin O.U.G. nr. 88/2018	44
CAPITOLUL II. PRINCIPII. CARACTERE. SCOPUL ȘI OBIECTUL PROCEDURILOR DE PREVENIRE A INSOLVENȚEI ȘI DE INSOLVENȚĂ	47
<i>Secțiunea 1. Principiile procedurilor de prevenire a insolvenței și de insolvență</i>	47
§1. Funcția integratoare a principiilor	47
§2. Principiile World Bank	47
§3. Principiile europene	48
§4. Ghidul legislativ UNCITRAL în materie de insolvență	49
§5. Reflectarea principiilor în cuprinsul Codului insolvenței	49
5.1. Maximizarea gradului de valorificare a activelor și de recuperare a creanțelor	51
5.1.1. Posibilitatea formulării cererilor de ordonanță președințială pentru prevenirea executării silite a debitorului anterior deschiderii procedurii – art. 66 alin. (11) din Codul insolvenței	51
5.1.2. Posibilitatea formulării și de către creditorii a cererilor de ordonanță președințială pentru prevenirea înstrăinării de bunuri, până la pronunțarea asupra deschiderii procedurii – art. 70 alin. (5)	51
5.1.3. Maximizarea recuperării creanțelor prin distribuții către creditorii, rezultate din reușita acțiunilor revocatorii	52
5.1.4. Maximizarea recuperării creanțelor prin recuperarea prejudiciului produs de administratorul special, prin nerespectarea limitelor dreptului său de administrare	52
5.2. Acordarea unei șanse debitorilor de redresare eficientă și efectivă a afacerii, fie prin intermediul procedurilor de prevenire a insolvenței, fie prin procedura de reorganizare judiciară	53
5.2.1. Aspecte preliminare	53
5.2.2. Flexibilitatea acordată cadrelor de restructurare	54
5.2.3. Protecția acordată debitorului față de clauzele <i>ipso facto</i>	54

5.2.4. Folosirea unor resurse financiare pentru continuarea afacerii în perioada de observație, care formează obiectul unor cauze de preferință, în caz de refuz al creditorului beneficiar, prin autorizarea de către judecătorul-sindic – art. 75 alin. (7) și (9) din Codul insolvenței _____	55
5.2.5. Interdicția împiedicării debitorului de a participa la licitații, pentru motivul deschiderii procedurii – art. 77 alin. (6) din Codul insolvenței _____	56
5.3. Asigurarea unei proceduri eficiente, inclusiv prin mecanisme adecvate de comunicare și derulare a procedurii într-un timp util și rezonabil, într-o manieră obiectivă și imparțială, cu un minim de costuri _____	59
5.3.1. Aspecte preliminare _____	59
5.3.2. Termenul de convocare a adunării creditorilor este de cel puțin 5 zile anterior datei ședinței, cu obligația de a se depune convocatorul la BPI cu 3 zile anterior datei la care trebuie efectuată publicarea – art. 48 alin. (1) din Codul insolvenței _____	59
5.3.3. Elemente minimale, conținute de rapoartele de activitate și posibilitatea de contestare a acestora de la data publicării – art. 5 pct. 28 și art. 59 alin. (6) din Codul insolvenței _____	59
5.3.4. Publicarea unui anunț privind rapoartele de evaluare, posibilitatea studierii și a formulării de obiecțiuni la acestea – art. 58 alin. (1) lit. q), art. 62 alin. (2) din Codul insolvenței _____	60
5.3.5. Obligația debitorului de a pune la dispoziția creditorului care deține cel puțin 20 % din valoarea totală a creanțelor toate informațiile și documentele necesare – art. 82 alin. (1) din Codul insolvenței _____	60
5.4. Acordarea unui tratament egal creditorilor de același rang _____	61
5.4.1. Suportarea de către creditorii beneficiari ai unor cauze de preferință, pro rata, a cheltuielilor de procedură efectuate de către administratorul judiciar/lichidatorul judiciar și a remunerațiilor persoanelor angajate – art. 159 alin. (1) pct. 1 și art. 161 pct. 1 din Codul insolvenței _____	61
5.4.2. Posibilitatea creditorilor de a prelua în contul creanței bunurile debitorului, cu respectarea ordinii de prioritate prevalente, atât pe orizontală, cât și pe verticală – art. 175 alin. (3) din Codul insolvenței _____	61
5.4.3. Tratament corect și echitabil – prevederea aceleiași tratament pentru fiecare creanță din categorie, cu excepția rangului diferit al cauzelor de preferință – art. 139 alin. (2) lit. d) din Codul insolvenței _____	62
5.5. Asigurarea unui grad ridicat de transparență și previzibilitate a procedurilor _____	63
5.5.1. Aspecte preliminare _____	63
5.5.2. Prevalența sediului social stabil pentru deschiderea procedurii (6 luni anterior depunerii cererii), în detrimentul celui obținut prin „delocalizări” intenționate – art. 41 alin. (1) din Codul insolvenței _____	63
5.5.3. Prevalența cererii creditorului față de cea a debitorului în ceea ce privește desemnarea practicianului provizoriu: art. 66 alin. (6) și (7) raportat la art. 57 alin. (1) din Codul insolvenței _____	63
5.5.4. Asigurarea unui vot potrivit regulilor unui vot real, conform și just – art. 49 alin. (3) și (4), art. 108 alin. (2); art. 109 alin. (1); art. 51 alin. (5) și (7) din Codul insolvenței _____	64
5.5.5. Durata perioadei de observație este de 1 an, cu posibilitatea înscrierii provizorii, pentru stabilizarea masei credale cu întocmirea tabelului definitiv – art. 112 alin. (3); art. 113 alin. (4) din Codul insolvenței _____	65
5.5.6. Obligativitatea menționării, în rapoartele de activitate, dacă există fonduri pentru plata contractelor menținute – art. 123 alin. (2) din Codul insolvenței _____	65
5.5.7. Reglementarea cererilor de plată – cu efectul trecerii la faliment, chiar din perioada de observație – art. 75 alin. (3) și (4) din Codul insolvenței _____	66

5.5.8. Programul de plăți – sumele provenite din activitatea curentă/valorificarea activelor negrevate se vor distribui pro rata, pentru fiecare creanță prevăzută a se achita în timpul reorganizării – art. 140 alin. (3) din Codul insolvenței _____	66
5.6. Recunoașterea drepturilor existente ale creditorilor și respectarea ordinii de prioritate a creanțelor prin instituirea unui set de reguli clar determinate și uniforme _____	67
5.6.1. Obligativitatea distribuției prețului obținut din valorificarea garanției, anterior deschiderii procedurii, către creditorul beneficiar al cauzei de preferință, în termen de 30 de zile – art. 75 alin. (6) din Codul insolvenței _____	67
5.6.2. Posibilitatea creditorului garantat de a executa garanțiile financiare constituite (ipoteka mobilă și garanții în numerar – cash colateral), în termen de 5 zile de la cererea acestuia, fără formularea unei cereri de suspendare adresate judecătorului-sindic – art. 75 alin. (7) din Codul insolvenței _____	67
5.6.3. Obligativitatea distribuției imediate a sumelor obținute prin valorificarea bunului garantat în cadrul planului de reorganizare – art. 133 alin. (5) lit. F) din Codul insolvenței _____	67
5.7. Limitarea riscului de credit și a riscului sistemic asociat tranzacțiilor cu instrumente financiare derivate prin recunoașterea compensării cu exigibilitate imediată în cazul insolvenței sau al unei proceduri de prevenire a insolvenței unui cocontractant, având ca efect reducerea riscului de credit la o sumă netă datorată între părți sau chiar la zero atunci când, pentru acoperirea expunerii nete, au fost transferate garanții financiare _____	68
5.8. Asigurarea accesului la surse de finanțare în procedurile de prevenire a insolvenței, în perioada de observație și de reorganizare, cu crearea unui regim adecvat pentru protejarea acestor creanțe _____	69
5.9. Fundamentarea votului pentru aprobarea planului de reorganizare pe criterii clare, cu asigurarea unui tratament egal între creditorii de același rang, a recunoașterii priorităților comparative și a acceptării unei decizii a majorității, urmând să se ofere celorlalți creditori plăți egale sau mai mari decât ar primi în faliment _____	70
5.9.1. Aspecte preliminare _____	70
5.9.2. Asigurarea unui dublaj între votul pe categorii și votul raportat la procentul masei credente (30% din totalul creanțelor) – art. 139 alin. (1) lit. A), B), C) din Codul insolvenței _____	70
5.9.3. Revenirea la creanțele înregistrate în tabelul definitiv, în situația eșuării planului, chiar dacă prin plan respectivele creanțe fuseseră diminuate sau chiar înlăturate – art. 140 alin. (1) din Codul insolvenței _____	71
5.9.4. Posibilitatea creditorilor care, direct sau indirect, controlează sau sunt controlați de debitor, să voteze planul, în ipoteza în care programul de plăți nu le oferă nicio sumă – art. 138 alin. (5) din Codul insolvenței _____	71
5.9.5. Mai multe planuri de reorganizare – votarea în aceeași ședință a adunării creditorilor, în ordinea decisă de creditori – 138 alin. (6) din Codul insolvenței _____	71
5.10. Favorizarea, în procedurile de prevenire a insolvenței, a negocierii/renegocierii amiabile a creanțelor și a încheierii unui concordat preventiv _____	72
5.11. Valorificarea în timp util și într-o manieră cât mai eficientă a activelor _____	73
5.11.1. Valorificarea necesară acoperirii cheltuielilor de procedură – art. 39 alin. (6) din Codul insolvenței _____	73
5.11.2. Situațiile în care intervine obligativitatea aplicării regulilor de vânzare prevăzute pentru licitația publică din Codul de procedură civilă, prin hotărârea judecătorului-sindic – art. 156 alin. (2) din Codul insolvenței _____	73
5.11.3. Procedura de valorificare trebuie să fie clară și flexibilă, pentru a permite maximizarea – art. 156 alin. (3) și (4) din Codul insolvenței _____	74
5.12. În cazul grupului de societăți, coordonarea procedurilor de insolvență, în scopul abordării integrate a acestora _____	74

5.13. Administrarea procedurilor de prevenire a insolvenței și de insolvență de către practicienii în insolvență și desfășurarea acestora sub controlul instanței de judecată	74
5.14. Soluții în privința concursului între principii	76
5.14.1. Concursul dintre principiul protecției garanției (recunoașterea drepturilor preexistente) și principiul continuității activității (acordarea șansei de restructurare)	76
5.14.2. Concursul dintre principiul legalității și principiul maximizării	77
<i>Secțiunea a 2-a. Caracterele juridice ale procedurii insolvenței</i>	78
§1. Caracterul judiciar	78
§2. Caracterul colectiv și concursual	79
§3. Caracterul unitar și general	79
§4. Caracterul egalitar	80
§5. Caracterul de remediu sau de executare silită	81
<i>Secțiunea a 3-a. Caracterele procedurilor de prevenire a insolvenței în viziunea Directivei privind cadrele de restructurare</i>	82
§1. Procedurile de prevenire a insolvenței vizează prezervarea continuității activității	82
§2. Caracterul parțial judiciar	83
§3. Caracterul parțial-colectiv/parțial-concursual	83
§4. Caracterul de relativitate a distribuțiilor în cadrele de restructurare	83
§5. Caracterul de remediu	84
<i>Secțiunea a 4-a. Scopul și obiectul procedurii insolvenței</i>	84
§1. Scopul procedurii insolvenței	84
§2. Scopul procedurilor de prevenire a insolvenței	86
§3. Obiectul procedurii insolvenței	87
§4. Obiectul procedurilor de prevenire a insolvenței	92

CAPITOLUL III. PROCEDURILE DE PREVENIRE A INSOLVENȚEI 93

<i>Secțiunea 1. Scurtă incursiune istorică</i>	93
<i>Secțiunea a 2-a. Procedura mandatului ad-hoc</i>	98
<i>Secțiunea a 3-a. Procedura concordatului preventiv</i>	99
§1. Prezentarea procedurii concordatului preventiv astfel cum este reglementată în Codul insolvenței	99
§2. Organele care aplică procedura	99
§3. Deschiderea și derularea procedurii de concordat	102
§4. Încheierea, omologarea și modificarea concordatului preventiv	107
§5. Închiderea procedurii concordatului preventiv	117
<i>Secțiunea a 4-a. Coordonarea procedurilor principale și secundare de pre-insolvență din România și statele membre ale Uniunii Europene</i>	120
<i>Secțiunea a 5-a. Prezentarea principalelor modificări din proiectul de lege inițiat ca urmare a obligativității transpunerii Directivei 2019/1023/UE</i>	123
§1. Cine poate accesa procedurile de restructurare. Definiția dificultății și testul de dificultate	123
§2. Testul de viabilitate	123
§3. Scenariul următoarei alternative optime	124
§4. Apelul și contestațiile	124
§5. Procedura Acordului de restructurare	125
§6. Procedura concordatului preventiv	126
§7. Elemente de noutate rezultate din Proiectul de lege	127

CAPITOLUL IV. DIRECTIVA (UE) 2019/1023 PRIVIND CADRELE DE RESTRUCTURARE

ȘI INSOLVENȚA	128
<i>Secțiunea 1. Istoricul adoptării Directivei</i>	128
<i>Secțiunea a 2-a. Conceptele introduse de Directiva privind cadrele de restructurare</i>	131
§1. Principiul prevenției	131
§2. Mecanismele de avertizare timpurie și probabilitatea insolvenței	131
§3. Forma originală contractuală a restructurării și intervenția instanței de judecată (<i>cram-down</i>)	132
§4. Un element valoros: continuitatea (prezervarea) afacerii	134
§5. Regula Debtor in possession. Excepțiile	135
§6. Acordarea unei suspendări, în temeiul legii (<i>ope legis</i>) sau, ulterior, la cerere, în vederea accesării și a obținerii beneficiilor unei proceduri de restructurare	136
§7. Instituirea unei protecții față de clauzele ipso facto	137
§8. Regimul juridic de protecție pentru finanțările intermediare și finanțările noi	137
§9. Testul de viabilitate al unui debitor aflat în dificultate	139
§10. Votul negativ al creditorului afectat, impunerea unui plan de reorganizare și acordarea tratamentului echivalent	139
§11. Testul protecției intereselor creditorilor	141
§12. Regula priorității absolute sau relative – pilonul central al arhitecturii unei restructurări	142
§13. Comparația cu următoarea alternativă optimă	143
§14. Protejarea răspunderii administratorilor/directorilor într-o procedură de insolvență, pentru judecăți de afaceri rezonabile	144
§15. Introducerea unui termen maximal, de 3 ani, pentru descărcarea de datorie și anularea interdicțiilor	145
<i>Secțiunea a 3-a. Concluzii</i>	146

CAPITOLUL V. ORGANELE CARE APLICĂ PROCEDURA INSOLVENȚEI 148

<i>Secțiunea 1. Noțiuni introductive</i>	148
§1. Noțiune și reglementare	148
§2. Participarea asociaților/acționarilor la procedura insolvenței și exercitarea drepturilor societare	150
§3. Legitimarea procesuală și legitimarea procesuală alternativă sau chiar subsidiară în insolvență	152
<i>Secțiunea a 2-a. Organele care aplică procedura și atribuțiile lor</i>	154
§1. Instanțele judecătorești	155
§2. Judecătorul-sindic	155
§3. Natura juridică a funcției îndeplinite de administratorul judiciar/lichidatorul judiciar	178
§4. Administratorul judiciar	179
§5. Lichidatorul judiciar	185
<i>Secțiunea a 3-a. Alți participanți la procedura insolvenței</i>	186
§1. Adunarea creditorilor	186
§2. Comitetul creditorilor	190
§3. Administratorul special	192

CAPITOLUL VI. JURISDICȚIA PROCEDURII DE INSOLVENȚĂ 196

<i>Secțiunea 1. Competența instanțelor de judecată</i>	196
<i>Secțiunea a 2-a. Controlul de legalitate, între ne/competența judecătorului-sindic și limitele învestirii</i>	204
§1. Prezentare generală	204
§2. Limitele principale ale rolului activ al judecătorului-sindic în procedura insolvenței	208
§3. Implicarea judecătorului-sindic în analiza poziției exprimate de practician	209

§4. Competența exclusivă a judecătorului sindic _____	210
§5. Rolul judecătorului sindic în analiza acțiunilor în anularea hotărârilor luate de creditori _____	211
§6. Aprecierea aspectelor de legalitate și de oportunitate de către judecătorul-sindic _____	213
§7. Acțiuni conferite de lege în competența instanțelor de drept comun _____	215
§8. Competența altor participanți ai procedurii _____	216
§9. Măsurile adoptate de către judecătorul sindic încadrate în sfera controlului de oportunitate _____	217
<i>Secțiunea a 3-a. Procedura de judecată</i> _____	219
§1. Citarea părților și comunicarea actelor de procedură _____	219
§2. Competența de soluționare a contestațiilor la executare formulate ca urmare a demarării procedurilor de executare silită _____	225
§3. Procedura de citare în calea de atac _____	229
§4. Instanța de control judiciar _____	229
§5. Conexarea pricinilor la un singur dosar de insolvență _____	233
CAPITOLUL VII. DESCHIDEREA PROCEDURII INSOLVENȚEI _____	234
<i>Secțiunea 1. Considerații introductive</i> _____	234
<i>Secțiunea a 2-a. Debitorul – subiect pasiv al procedurii de insolvență</i> _____	236
§1. Profesioniștii _____	236
1.1. Societățile _____	237
1.2. Societățile cooperative _____	243
1.3. Profesioniștii persoane fizice – acționând individual _____	244
1.4. Întreprinderile familiale _____	248
1.5. Societățile agricole _____	252
1.6. Grupurile de interes economic și grupurile europene de interes economic _____	253
1.7. Orice altă persoană juridică de drept privat care desfășoară și activități economice _____	254
§2. Profesioniștii neautorizați _____	258
<i>Secțiunea a 3-a. Insolvența debitorului</i> _____	258
§1. Insuficiența fondurilor bănești disponibile _____	262
§2. Neplata datoriilor certe, lichide și exigibile _____	265
§3. Formele de insolvență _____	270
§4. Dovada stării de insolvență _____	272
<i>Secțiunea a 4-a. Caracterul datoriilor care fac obiectul procedurii insolvenței</i> _____	276
<i>Secțiunea a 5-a. Deschiderea procedurii la cererea debitorului</i> _____	283
§1. Condițiile introducerii cererii de către debitor _____	283
§2. Obiectul cererii debitorului _____	293
§3. Actele care trebuie să însoțească cererea debitorului _____	294
<i>Secțiunea a 6-a. Deschiderea procedurii la cererea creditorilor</i> _____	297
§1. Condițiile introducerii cererii de către creditorii _____	297
§2. Conținutul cererii creditorilor _____	302
§3. Soluțiile pronunțate de judecătorul-sindic _____	306
<i>Secțiunea a 7-a. Procedura simplificată și procedura generală</i> _____	316
§1. Aspecte prealabile. Delimitarea procedurii generale de procedura simplificată _____	316
§2. Definiția și trăsăturile juridice ale procedurii simplificate _____	319
§3. Domeniul de aplicare a procedurii simplificate _____	321
§4. Definiția și trăsăturile juridice ale procedurii generale _____	327
§5. Domeniul de aplicare a procedurii generale _____	328
CAPITOLUL VIII. EFECTELE DESCHIDERII PROCEDURII INSOLVENȚEI _____	332
<i>Secțiunea 1. Avantajele și dezavantajele procedurii insolvenței. Considerații generale</i> _____	332
<i>Secțiunea a 2-a. Măsurile subsecvente deschiderii procedurii insolvenței</i> _____	335
§1. Termene care curg în raport cu data deschiderii procedurii _____	335

§2. Comunicarea deschiderii procedurii și efectul acesteia _____	336
§3. Menționarea deschiderii procedurii în registrele de publicitate _____	337
§4. Suspendarea/încetarea acțiunilor judiciare, extrajudiciare și a măsurilor de executare silită _____	339
§5. Suspendarea prescripției acțiunilor prevăzute la art. 75 alin. (1) din Legea nr. 85/2014 _____	350
§6. Regula suspendării curgerii dobânzilor, majorărilor, penalităților. Excepția de la regulă _____	351
§7. Însemnele insolvenței _____	354
§8. Suspendarea tranzacționării acțiunilor debitorului și retragerea valorilor mobiliare _____	355
§9. Menținerea furnizării utilităților _____	356
<i>Secțiunea a 3-a. Debitorul și conducătorii acestuia</i> _____	359
§1. Ridicarea dreptului de administrare _____	359
1.1. Noțiune _____	359
1.2. Caracterele juridice ale ridicării dreptului de administrare _____	361
1.3. Aspecte terminologice _____	363
1.4. Momentul desesizării debitorului _____	366
1.5. Fundamentele juridice ale desesizării _____	366
1.5.1. Teoria exproprierii și a trecerii bunurilor în proprietatea creditorilor _____	366
1.5.2. Teoria prezumției de fraudă _____	367
1.5.3. Teoria dreptului de gaj _____	367
1.5.4. Teoria personificării falimentului _____	367
1.5.5. Teoria patrimoniului de afecțiune și al sindicului ca funcțiune publică _____	367
1.6. Ridicarea dreptului de administrare în timpul derulării procedurii _____	370
1.7. Rolul administratorului special _____	370
§2. Continuarea activității debitorului _____	376
2.1. Aspecte generale _____	376
2.2. Durata regulii business as usual _____	377
2.3. Activitățile ce se încadrează în această categorie _____	378
2.4. Disponibilitatea și modalitățile de finanțare post-deschidere _____	383
2.5. Aspecte controversate ale continuării activității _____	384
§3. Sancțiunea încălcării limitelor legale _____	386
3.1. Nulitatea actelor și răspunderea administratorului special _____	386
3.2. Diferența față de nulitatea actelor încheiate în perioada suspectă _____	388
3.3. Opozabilitatea drepturilor, actelor și faptelor juridice _____	390
§4. Depunerea informațiilor prevăzute de art. 67 alin. (1) din Codul insolvenței _____	391
§5. Obligația depunerii de date și informații _____	393
§6. Obligatoritatea efectuării notificărilor privind intrarea în insolvență _____	394
6.1. Noțiune _____	394
6.2. Persoanele vizate de textul legal _____	394
6.3. Aspecte obligatorii ale notificării _____	395
§7. Reprezentarea debitorului în cursul procedurii _____	396
7.1. Perioada judecării cererii introductive _____	396
7.2. Perioada de observație _____	397
7.3. Reprezentarea în perioada de reorganizare judiciară _____	397
7.4. Reprezentarea în faliment _____	398
7.5. Aspecte specifice ale reprezentării debitorului în procedură _____	398
7.6. Reprezentarea în contextul închiderii procedurii _____	399
<i>Secțiunea a 4-a. Concursul dintre legislația achizițiilor publice și Codul insolvenței. Accesul debitorului la licitații publice</i> _____	401

CAPITOLUL IX. CATEGORII DE CREANȚE. MASA ACTIVĂ ȘI MASA PASIVĂ	408
<i>Secțiunea 1. Categoriile de creanțe</i>	408
§1. Categoriile de creanțe în dreptul insolvenței	408
1.1. Necesitatea identificării categoriilor de creanțe și importanța clasificării creanțelor pe categorii	408
1.2. Clasificarea creanțelor în Codul insolvenței	409
§2. Creanțele care beneficiază de cauze de preferință în procedura insolvenței	410
2.1. Calitatea în care participă titularii creanțelor care beneficiază de o cauză de preferință în procedura insolvenței	411
2.2. Avantajele acordate creditorilor care beneficiază de o cauză de preferință în procedura insolvenței	411
2.2.1. Regula prevăzută de art. 75 alin. (1) din Codul insolvenței	412
2.2.2. Posibilitatea ridicării suspendării prevăzută de art. 75 alin. (1) din Codul insolvenței	414
2.2.3. Condițiile generale în care operează ridicarea suspendării	414
2.2.4. Condițiile speciale în care operează ridicarea suspendării	415
2.2.5. Efectele ridicării suspendării	417
2.2.6. Soluții posibile date de judecătorul-sindic	418
2.3. Situația accesoriilor	419
2.4. Prioritatea creditorilor titulari de creanțe care beneficiază de cauze de preferință la distribuirea sumelor obținute în urma lichidării bunurilor grevate de cauze de preferință	421
2.5. Prezentarea unor situații particulare în legătură cu creanțele care beneficiază de o cauză de preferință	422
2.5.1. Discuții în legătură cu lipsa calității de creditor care beneficiază de o cauză de preferință	422
2.5.2. Lipsa calității de proprietar a debitorului asupra unor bunuri	423
2.5.3. Menținerea calității de creditor garantat, indiferent cine exercită posesia asupra bunului afectat garanției	424
2.5.4. Termenele de prescripție la care sunt supuse creanțele care beneficiază de o cauză de preferință	425
2.5.5. Discuții privind bunurile din patrimoniul personal al fideiusorului	425
2.5.6. Precizări privind verificarea creanțelor care beneficiază de o cauză de preferință	426
§3. Creanțele bugetare	428
3.1. Despre titularul creanței bugetare	428
3.2. Cerințele pe care trebuie să le îndeplinească creanța bugetară	428
3.3. Despre creanțele bugetare beneficiare ale unei cauze de preferință participante la procedura insolvenței	433
3.4. Calitatea în care participă titularii creanțelor bugetare în procedura insolvenței	434
3.5. Discuții în legătură cu majorările de întârziere	434
3.6. Discuții în legătură cu creanțele bugetare pentru care s-a instituit sechestrul	435
§4. Creanțele salariale	435
4.1. Semnificația expresiei creanțe salariale în Codul insolvenței	435
4.2. Dovada creanțelor salariale. Titlul de creanță constatator	437
4.3. Titularii creanțelor salariale. Drepturile acestora în procedura insolvenței	438
4.4. Particularități ale creanțelor salariale în procedura insolvenței	440
4.5. Posibilitatea denunțării contractului individual de muncă. Situația juridică nefavorabilă în care se găsesc salariații angajatorului supus procedurii de insolvență	440
4.6. Fondul de garantare a creanțelor salariale	443
§5. Creanțele curente	445
5.1. Regim juridic	445
5.2. Determinarea existenței și cuantumului creanțelor curente	446

5.3. Sfera de cuprindere _____	449
5.4. Modificări aduse prin O.U.G. nr. 88/2018. Situația în prezent _____	452
<i>Secțiunea a 2-a. Masa activă în procedura insolvenței</i> _____	454
§1. Considerații generale _____	454
1.1. Noțiunea de masă activă _____	454
1.2. Corelația dintre noțiunile de patrimoniu, averea debitorului, masa activă și masa credală _____	455
1.2.1. Noțiunea de patrimoniu _____	455
1.2.2. Noțiunea de avere a debitorului _____	455
1.2.3. Noțiunea de masă activă _____	457
1.2.4. Noțiunea de masă credală _____	457
1.3. Competența de stabilire a masei active _____	457
§2. Etapele stabilirii masei active _____	458
2.1. Aspecte introductive _____	458
2.2. Întocmirea listei bunurilor debitorului _____	458
2.3. Identificarea bunurilor din averea debitorului _____	462
2.4. Sigilarea bunurilor din averea debitorului și a actelor întocmite de acesta _____	463
2.5. Inventarierea bunurilor din averea debitorului _____	465
2.6. Conservarea bunurilor din averea debitorului _____	470
<i>Secțiunea a 3-a. Masa pasivă în procedura insolvenței</i> _____	474
§1. Considerații generale _____	474
1.1. Noțiunea de masă pasivă _____	474
1.2. Caracterile și funcțiile procesului de stabilire a masei pasive _____	475
1.3. Competența de stabilire a masei pasive _____	476
1.4. Aspecte de ordin sancționator _____	477
§2. Etapele parcurse în vederea stabilirii masei pasive _____	478
2.1. Aspecte introductive _____	478
2.2. Întocmirea listei creditorilor _____	478
2.3. Notificarea privind înregistrarea creanțelor. Termene procedurale _____	480
2.4. Tipuri de creanțe. Depunerea și verificarea cererilor de admitere a creanțelor _____	483
2.4.1. Tipuri de creanțe _____	483
2.4.2. Depunerea și verificarea cererilor de admitere a creanțelor _____	489
2.5. Tabelul preliminar al creanțelor _____	496
2.6. Contestațiile privind creanțele creditorilor _____	504
2.7. Tabelul definitiv al creanțelor _____	507
<i>Secțiunea a 4-a. Garanțiile atipice în procedura insolvenței</i> _____	511
§1. O schiță a creanțelor care beneficiază de cauze de preferință _____	511
§2. Cauzele de preferință în dreptul român – o descriere sumară _____	512
2.1. Creanțele privilegiate asupra bunurilor mobile sau imobile _____	512
2.2. Creanțele garantate cu ipotecă asupra unor bunuri individual determinate _____	514
2.3. Ipoteca asupra universalității de bunuri _____	517
2.3.1. Mecanismul juridic al ipotecii asupra unei universalități de bunuri – subrogația reală cu titlu particular _____	517
2.3.2. Garanția reală mobilă și succesoarea ei: ipoteca asupra unei universalități de bunuri _____	518
2.3.3. „Cristalizarea” universalității de bunuri – o instituție absentă _____	521
2.3.4. Efectele deschiderii procedurii insolvenței din perspectiva cristalizării _____	523
§3. Alte operațiuni asimilate cauzelor de preferință _____	524
3.1. Vânzarea cu opțiune de răscumpărare _____	524
3.2. Clauza de rezervă a proprietății _____	526
3.3. Contractul de leasing _____	526
3.4. O excepție: dreptul de retenție _____	527

§4. Situații speciale _____	528
4.1. „Cristalizarea” forțată și supraviețuirea universalității de bunuri _____	528
4.2. Ipotecile asupra creanțelor _____	528
4.2.1. Ipoteca asupra creanțelor și cesiunea de creanță în scop de garanție _____	528
4.2.2. Ipoteze _____	529
4.2.3. Evaluarea ipotecilor asupra creanțelor _____	531
4.2.4. Ipoteca asupra sumelor de bani rezultate din activitatea curentă/obținute de debitor în legătură cu activitatea sa curentă _____	531

CAPITOLUL X. ACȚIUNILE ÎN ANULAREA ACTELOR FRAUDULOASE DIN PERIOADA

SUSPECTĂ _____ 534

Secțiunea 1. Aspecte preliminare _____ 534

Secțiunea a 2-a. Domeniul de aplicare a acțiunii în anulare _____ 536

§1. Aspecte generale de analiză _____ 537

§2. Excluderi _____ 537

2.1. Necompetența sau competența judecătorului-sindic _____ 537

2.2. Regula business as usual _____ 538

2.3. Instrumente financiare – analiză de caz _____ 541

Secțiunea a 3-a. Analiza cazurilor cuprinse în dispozițiile art. 117 alin. (2) _____ 542

§1. Actele juridice cu titlu gratuit _____ 542

1.1. Categoria de acte ce intră în sfera de reglementare _____ 542

1.2. Atitudinea subiectivă a părților contractante _____ 544

1.3. Sancțiunea aplicabilă _____ 544

1.4. Excepțiile de la incidența acțiunii în anulare _____ 545

1.5. Calificarea juridică a actului _____ 546

1.6. Forma actului _____ 546

1.7. Data actului cu titlu gratuit trebuie să fie plasată în perioada suspectă _____ 547

1.8. Condiția inexistenței bunurilor suficiente pentru acoperirea pasivului _____ 547

1.9. Probe necesare admiterii acțiunii. Sarcina probei _____ 547

1.10. Fiducia _____ 548

§2. Acte dezechilibrate _____ 548

2.1. Contracte comutative _____ 548

2.2. Caracterul actului _____ 549

2.3. Depășirea vădită a prestației debitorului _____ 550

2.4. Starea de încetare de plăți a debitorului _____ 550

2.5. Argumentele pentru o nulitate parțială a contractului _____ 552

2.6. Necesitatea unei nulități totale a contractului _____ 552

2.7. Dovada prețului derizoriu _____ 553

2.8. Consecința admiterii acțiunii _____ 553

§3. Acte încheiate în conivență frauduloasă cu terții _____ 554

3.1. Condiția specială de admitere a acțiunii: complicitatea terțului la fraudă _____ 554

3.2. Scopul înțelegerii _____ 554

3.3. Dovada complicității terțului _____ 555

3.4. Absența intenției de a leza drepturile creditorilor _____ 556

§4. Transferuri preferențiale _____ 557

4.1. Darea în plată. Lipsa dovezii privind existența prejudiciului _____ 558

4.2. Raportul dintre valori _____ 559

4.3. Modalitatea anormală a plății _____ 559

4.4. Efectele admiterii acțiunii _____ 560

§5. Transformarea creanțelor chirografare în garantate _____ 561

5.1. Rațiunea consacării legale _____ 561

5.2. Cauzele de preferință vizate de textul legal _____	562
5.3. Data constituirii cauzei de preferință _____	564
5.4. Prezumția de fraudă _____	564
§6. Plata datoriilor nescadente _____	565
6.1. Modalitatea plății _____	566
6.2. Consecințele nulității _____	567
6.3. Poziția cocontractantului _____	568
6.4. Mijloace de plată admise _____	569
§7. Actele juridice încheiate cu scop special _____	569
§8. Actele juridice încheiate cu persoane având relații speciale cu debitorul _____	570
8.1. Precizări introductive _____	570
8.2. Actele prevăzute de art. 117 alin. (4) lit. a) din Codul insolvenței _____	571
8.3. Actele sau operațiunile prevăzute de art. 117 alin. (4) lit. b) din Codul insolvenței _____	571
8.4. Actele prevăzute de art. 117 alin. (4) lit. c) din Codul insolvenței _____	572
8.5. Actele prevăzute de art. 117 alin. (4) lit. d) din Codul insolvenței _____	573
8.6. Actele prevăzute de art. 117 alin. (4) lit. e) din Codul insolvenței _____	574
8.7. Actele prevăzute de art. 117 alin. (4) lit. f) din Codul insolvenței _____	574
8.8. Actele prevăzute de art. 117 alin. (4) lit. g) din Codul insolvenței _____	575
<i>Secțiunea a 4-a. Modul de funcționare a acțiunilor în anularea actelor frauduloase</i> _____	576
§1. Relația debitor falit – terț dobânditor _____	576
§2. Relația debitor falit – terț dobânditor – subdobânditor _____	576
<i>Secțiunea a 5-a. Perspectiva Codului insolvenței în privința instituției acțiunilor în anularea actelor frauduloase</i> _____	577
§1. Efectul reversibil al defavorizării creanțelor prin planul de reorganizare. Sumele obținute din admiterea acțiunilor revocatorii se distribuie creditorilor _____	577
§2. Modificări ale întinderii perioadei suspecte _____	578
2.1. Restrângerea perioadei suspecte generale _____	578
2.2. Extinderea perioadei suspecte speciale _____	578
§3. Calitatea procesuală a creditorului majoritar în formularea acțiunilor în anulare _____	578
§4. Natura termenelor de 1 an, respectiv 16 luni _____	579
§5. Regimul restituirii, quantumul despăgubirilor și ordinea de prioritate a terțului dobânditor _____	580
5.1. Regimul restituirii _____	580
5.2. Quantumul despăgubirilor și ordinea de prioritate a terțului de bună-credință _____	580
5.3. Quantumul despăgubirilor și ordinea de prioritate a terțului de rea-credință _____	580
§6. Quantumul despăgubirilor și poziționarea subdobânditorului de rea-credință _____	581
§7. Obligatoritatea „transparenței procedurale” a debitorului, în privința listei vizând actele și operațiunile aferente perioadei suspecte _____	581
§8. Caracterul prioritar și exclusiv al acțiunilor în anulare raportat la acțiunea pauliană de drept comun _____	581
§9. Posibila răspundere a terțului dobânditor de rea-credință _____	582
§10. Consecințele acțiunilor în anulare în materia răspunderii fostelor organe de conducere _____	583
<i>Secțiunea a 6-a. Viziunea Directivei privind cadrele de restructurare în privința acțiunilor în anularea unor finanțări și proiectul de lege privind transpunerea</i> _____	583
<i>Secțiunea a 7-a. Acțiunile în anularea actelor frauduloase – între realitate și necesitate</i> _____	585
CAPITOLUL XI. SITUAȚIA CONTRACTELOR ÎN CURS _____	587
<i>Secțiunea 1. Considerente generale</i> _____	587
<i>Secțiunea a 2-a. Principiul maximizării averii debitorului</i> _____	588
<i>Secțiunea a 3-a. Dreptul de opțiune al administratorului judiciar sau lichidatorului judiciar privind denunțarea contractelor în derulare</i> _____	588
§1. Noțiune și reglementare _____	588

§2. Contractul în derulare – obiect al dreptului de opțiune _____	590
§3. Titularul dreptului de opțiune _____	593
§4. Momentul procedural al exercitării opțiunii _____	595
§5. Formele opțiunii _____	596
§6. Interesele protejate prin exercitarea dreptului de opțiune _____	596
§7. Efectele exercitării dreptului de opțiune. Dreptul la despăgubire _____	597
§8. Soarta contractului continuat din prisma pârghiilor reale aflate la dispoziția practicianului în insolvență pentru a pune în executare opțiunea legal exprimată _____	601
<i>Secțiunea a 4-a. Atingeri aduse de procedura insolvenței principiilor dreptului comun al contractelor</i> _____	602
§1. Inaplicabilitatea unora dintre principiile dreptului comun al contractelor încheiate anterior deschiderii procedurii insolvenței _____	602
§2. Competența exclusivă a judecătorului-sindic în soluționarea cererilor privind măsurile administratorului judiciar _____	604
§3. Revenirea la principiul libertății contractuale în situația în care culpa în executare se produce ulterior menținerii contractului _____	605
<i>Secțiunea a 5-a. Analiza categoriilor de contracte</i> _____	605
§1. Contractele translativ de proprietate _____	605
1.1. Contractul de vânzare-cumpărare cu rezerva dreptului de proprietate _____	605
1.2. Promisiunile bilaterale de vânzare-cumpărare _____	605
1.3. Contractele de vânzare-cumpărare ce au ca obiect bunuri aflate în tranzit _____	607
1.4. Contracte având ca obiect bunuri sau valori cotate pe piețe reglementate _____	608
§2. Contractele privind cedarea folosinței bunurilor _____	608
§3. Contractele în temeiul cărora debitorul deține bunuri aparținând altor persoane _____	609
§4. Contractele încheiate în vederea asigurării finanțării activității debitorului _____	609
§5. Contractele de leasing financiar _____	610
§6. Contractele de muncă _____	611
§7. Contractele <i>intuitu personae</i> _____	612
§8. Contractul de societate _____	613
<i>Secțiunea a 6-a. Modificarea impusă a contractului în procedura insolvenței</i> _____	614
<i>Secțiunea a 7-a. Posibilitatea cesiunii contractelor, cu excepția celor intuitu personae</i> _____	615
<i>Secțiunea a 8-a. Perspectiva Directivei privind cadrele de restructurare</i> _____	615
CAPITOLUL XII. REORGANIZAREA _____	617
<i>Secțiunea 1. Geneza instituției</i> _____	617
§1. Bankruptcy Code – Chapter 11 _____	617
1.1. Scurte considerații privind cadrul legal al procedurii de insolvență al Statelor Unite ale Americii _____	617
1.2. Cererea de reorganizare _____	618
1.3. Competența _____	618
1.4. Participanții la procedură _____	619
1.5. Efectele deschiderii procedurii _____	620
1.6. Mecanismele procedurii de reorganizare. Structura Chapter 11 _____	620
1.7. Modificarea planului _____	621
§2. English Scheme of Arrangements _____	621
2.1. Domeniul de aplicare _____	621
2.2. Convocarea creditorilor sau a acționarilor companiei _____	622
2.3. „Impunerea” de către judecător a propunerii de restructurare _____	622
<i>Secțiunea a 2-a. Concepția și reglementarea reorganizării în viziunea Legii nr. 64/1995 și a Legii nr. 85/2006</i> _____	623
§1. Elemente de referință _____	623

§2. Deficiențe și disfuncționalități sesizate în modul de aplicare în practică a Legii nr. 85/2006 în privința procedurii de reorganizare _____	625
Secțiunea a 3-a. Evoluții și tendințe la nivel european _____	626
§1. Schimbarea viziunii la nivel european _____	626
§2. Comunicările Comisiei Europene _____	627
Secțiunea a 4-a. Cazuistica unor reorganizări reușite la nivelul jurisprudenței europene/internaționale _____	628
§1. Lehman Brothers Holdings _____	628
§2. American Airlines _____	628
§3. General Motors _____	628
Secțiunea a 5-a. Perspectiva Directivei privind cadrele de restructurare _____	629
Secțiunea a 6-a. Procedura reorganizării în Codul insolvenței _____	630
Secțiunea a 7-a. Noțiuni generale privind planul de reorganizare _____	631
Secțiunea a 8-a. Persoanele, termenii și condițiile în care se poate propune planul de reorganizare _____	632
§1. Debitorul _____	632
§2. Unul sau mai mulți creditori _____	634
§3. Administratorul judiciar _____	635
§4. Posibilitatea de prelungire a termenului de depunere a planului de reorganizare _____	636
Secțiunea a 9-a. Situațiile de incompatibilitate privind depunerea unui plan de reorganizare de către debitor _____	637
Secțiunea a 10-a. Conținutul planului de reorganizare _____	638
§1. Corelarea definiției procedurii de reorganizare și a tuturor cerințelor privind conținutul planului de reorganizare _____	638
§2. Perspectivele de redresare, aspecte financiare și manageriale _____	639
§3. Programul de plată a creanțelor _____	642
§4. Perioada intercalară a programului de plăți _____	649
4.1. Studiu practic _____	650
4.2. Analiza termenelor estimate în determinarea unei perioade intercalare a programului de plăți _____	650
§5. Excepții de la regula pro rata a programului de plăți _____	651
5.1. Sumele provenite din reușita acțiunilor în anulare _____	651
5.2. Sume provenite din atragerea răspunderii administratorului special, dacă este cazul _____	652
5.3. Restructurarea unor contracte în afara planului de reorganizare _____	653
§6. Reguli de tratament al creanțelor prin planul de reorganizare _____	653
6.1. Regula priorității relative – specificul sub care se analizează tratamentul creanțelor în Codul insolvenței _____	653
6.2. Defavorizarea creanțelor și tratamentul acestora _____	654
6.3. Despăgubiri acordate creditorilor defavorizați într-o procedură de reorganizare _____	656
6.4. Descărcarea de răspundere _____	659
§7. Măsuri adecvate de implementare a planului de reorganizare _____	660
§8. Termenul de realizare a planului de reorganizare _____	670
8.1. Durata planului de reorganizare _____	670
8.2. Modificarea planului de reorganizare _____	672
Secțiunea a 11-a. Aprobarea și confirmarea planului de reorganizare _____	674
§1. Publicitatea planului de reorganizare _____	674
§2. Votarea planului de către creditori _____	675
2.1. Regulile de vot _____	675
2.2. Categoria creditorilor indispensabili _____	676
2.3. Situația creditorilor care se află sub control comun cu debitorul _____	678

§3. Confirmarea planului de reorganizare _____	680
3.1. Regulile de confirmare a planului de reorganizare _____	680
3.2. Tratamentul corect și echitabil _____	680
3.3. Riscul aferent votului negativ al categoriei defavorizate superioare – o problemă _____	681
3.4. Judecătorul-sindic – atribuții în stabilirea viabilității? _____	682
3.5. Efectele confirmării planului de reorganizare _____	683
3.5.1. Transformarea obligațiilor conform programului de plăți; Unicitatea planului de reorganizare _____	683
3.5.2. Efectul asupra garanților/fideiusorilor _____	683
3.5.3. Momentul acordării descărcării de obligații (reversarea hair-cut-ului). Rațiunea avută în vedere _____	683
<i>Secțiunea a 12-a. Reorganizarea. Reinsertia debitorului în activitatea economică _____</i>	<i>684</i>
§1. Implementarea măsurilor stabilite prin planul de reorganizare _____	684
§2. Ce se întâmplă dacă, din executarea planului, se produc resurse suplimentare, care ar permite într-o mai mare măsură acoperirea creanțelor față de care s-a aplicat hair-cut? _____	684
§3. Regula business-as-usual _____	685
§4. Imperativul plății creanțelor curente – verificarea de esență a viabilității unui plan de reorganizare _____	686
§5. Poziționarea furnizorilor de utilități _____	687
§6. Rapoartele trimestriale și importanța acestora _____	687
§7. Respectarea atât a programului de plăți, cât și plata creanțelor curente – cerința de fond pentru reușita planului de reorganizare _____	688
§8. Stabilitatea sau riscul unor acte sau operațiuni efectuate ulterior confirmării planului de reorganizare _____	688
8.1. Drepturile câștigate ale creditorilor în privința plăților încasate în timpul reorganizării _____	688
8.2. Nulitatea ope legis a actelor cu titlu gratuit _____	689
8.3. Prezumția de fraudă în privința anumitor acte efectuate între confirmarea planului de reorganizare și faliment _____	689
§9. Închiderea procedurii de reorganizare _____	689
<i>Secțiunea a 13-a. Studii de caz _____</i>	<i>691</i>

CAPITOLUL XIII. FALIMENTUL ȘI LICHIDAREA _____ 702

<i>Secțiunea 1. Falimentul _____</i>	<i>702</i>
§1. Preliminarii _____	702
1.1. Noțiunea de faliment _____	702
1.2. Definiție _____	703
1.3. Caracterele juridice ale falimentului _____	705
§2. Cazurile de aplicare a procedurii falimentului _____	705
2.1. Enumerarea cazurilor _____	705
2.1.1. Reglementarea și reflectarea lor în practica judecătorească _____	705
2.1.2. Falimentul în procedură simplificată fără perioadă de observație _____	711
2.1.3. Falimentul în procedură simplificată cu perioadă de observație _____	713
2.1.4. Falimentul în procedura generală neurmată de acceptarea sau confirmarea unui plan de reorganizare _____	714
2.1.5. Falimentul ca urmare a eșurii planului de reorganizare _____	714
2.1.5.1. Reglementare și ipoteze _____	714
2.1.5.2. Necesitatea respectării regulilor procedurale pentru trecerea la faliment _____	717
2.1.5.3. Trecerea la faliment în baza propunerii administratorului judiciar _____	718
2.2. Hotărârea judecătorului-sindic privind deschiderea falimentului _____	719
§3. Efectele deschiderii falimentului _____	721
3.1. <i>Efecte cu caracter general și efecte specifice _____</i>	<i>721</i>

3.2. Notificarea deschiderii falimentului	721
3.3. Mențiuni privitoare la procedură, în corespondența debitorului. Obligația de publicitate față de terți a deschiderii procedurii	722
3.4. Obligația de a comunica acte și informații	723
3.5. Dizolvarea societății	723
3.6. Ridicarea dreptului de administrare	724
3.7. Desemnarea sau, după caz, confirmarea lichidatorului judiciar	725
3.8. Tabelul suplimentar și tabelul definitiv consolidat	727
3.9. Scadența anticipată a creanțelor neajunse la termen. Compatibilitatea art. 1417 C. civ. cu prevederile Codului insolvenței	729
3.10. Verificarea creanțelor înregistrate	733
3.11. Întocmirea tabelului suplimentar al creanțelor	734
3.12. Contestățiile privind creanțele creditorilor	735
3.13. Aspecte practice care au generat probleme de drept în legătura cu obiectul contestațiilor la tabelul suplimentar de creanțe	736
3.13.1. Situația calculării accesoriilor la creanțele bugetare, născute ulterior deschiderii procedurii, în ipoteza eșuării unui plan de reorganizare	736
3.13.2. Calificarea creanței bugetare, rezultată în urma unei inspecții fiscale, efectuate ulterior deschiderii procedurii de insolvență	737
3.13.3. Situația creanței curente solicitate de Agenția SAPARD, urmare a declanșării stării de insolvență a debitorului	738
3.13.4. Situația juridică a sumelor decontate de A.P.I.A. Destinația acestor sume în raport de momentul încasării lor	738
3.13.5. Justificarea interesului în promovarea unei cereri de ridicare a suspendării prevăzute de art. 75 alin. (1) din Lege	739
3.14. Întocmirea și afișarea tabelului definitiv consolidat	740
<i>Secțiunea a 2-a. Măsurile premergătoare lichidării averii debitorului</i>	741
§1. Predarea gestiunii averii debitorului	741
§2. Sigilarea bunurilor din averea debitorului	743
§3. Inventarierea bunurilor din averea debitorului	744
§4. Conservarea bunurilor din averea debitorului	749
§5. Evoluții legislative	753
<i>Secțiunea a 3-a. Lichidarea bunurilor din averea debitorului</i>	753
§1. Principii	753
§2. Evaluarea	754
§3. Regulamentul de vânzare	758
§4. Tipuri și metode de vânzare	759
4.1. Vânzarea prin negociere directă	761
4.2. Vânzarea prin licitație publică	761
4.3. Vânzarea în bloc	767
4.4. Vânzarea valorilor mobiliare	768
4.5. Alte tipuri de valorificare a bunurilor din averea debitorului	768
§5. Lichidarea averii profesioniștilor persoane fizice prevăzuți de art. 38 alin. (2) lit. a), b) și f) din Codul insolvenței (foștii comercianți persoane fizice)	769
§6. Actele de transfer al dreptului de proprietate asupra bunurilor vândute în cadrul lichidării	771
§7. Situații speciale	772
§8. Valorificarea bunurilor în procedura judiciară de insolvență a persoanei fizice prin lichidarea activelor debitorului	773

CAPITOLUL XIV. DISTRIBUIREA ÎN INSOLVENȚĂ	775
<i>Secțiunea 1. Considerații introductive</i>	775
<i>Secțiunea a 2-a. Tabelul creanțelor și alte situații de calcul necesare distribuirii</i>	777
§1. Situații necesare în practică pentru distribuire	778
§2. Orientări jurisprudențiale asupra provizioanelor	780
§3. Falimentul direct	781
§4. Falimentul consecutiv unei reorganizări eșuate	782
§5. Problema priorității creanțelor înscrise în tabelul suplimentar de creanțe	782
§6. Concluzii	784
§7. Priorități la distribuire provenite din legi speciale	788
§8. Aplicarea reguli <i>pro rata</i> în distribuție	789
<i>Secțiunea a 3-a. Distribuirea</i>	791
§1. Distribuirea în ordinea prevăzută de Legea nr. 85/2006 și Codul insolvenței	791
1.1. Tabel de creanțe conținând doar creditori chirografari	791
1.2. Tabel de creanțe cuprinzând doar creditori garantați/cu drepturi de preferință	793
1.2.1. Delimitarea veniturilor	793
1.2.2. Delimitarea cheltuielilor	794
1.2.3. Problema creanțelor însoțite de drepturi de preferință născute în timpul procedurii [art. 159 alin. (1) pct. 2 din Codul insolvenței]	796
1.3. Tabel de creanțe cuprinzând atât creditori chirografari, cât și creditori garantați	796
CAPITOLUL XV. ÎNCHIDEREA PROCEDURII	803
<i>Secțiunea 1. Considerente generale</i>	803
<i>Secțiunea a 2-a. Închiderea procedurii în alte legislații – elemente de drept comparat</i>	803
§1. Închiderea procedurii insolvenței în legislația franceză	803
1.1. Condițiile închiderii	803
1.2. Calendarul închiderii – termene judiciare	804
1.3. Cazurile de închidere a procedurii	804
1.3.1. Închiderea pentru stingerea pasivului	804
1.3.2. Închiderea pentru insuficiența elementelor de activ	805
§2. Închiderea procedurii lichidării judiciare în SUA comparativ cu dreptul francez al insolvenței	805
2.1. Procedura de lichidare a activelor debitorului	805
2.2. Plata pasivului	806
2.2.1. Creanțele privilegiate	806
2.2.2. Dreptul de răscumpărare al debitorului	806
2.2.3. Compensări datorate creditorului	806
§3. Închiderea procedurii insolvenței și efectele închiderii procedurii în alte state europene	807
3.1. Anglia	807
3.2. Austria	807
3.3. Belgia	808
3.3.1. Închiderea procedurii în cazul concordatului judiciar	808
3.3.2. Închiderea procedurii în cazul falimentului	808
3.4. Finlanda	808
3.4.1. Închiderea procedurii de faliment	808
3.4.2. Închiderea procedurii în cazul reorganizării	809
3.5. Germania	809
3.6. Irlanda	810
3.6.1. Obligațiile impuse de deschiderea procedurii falimentului	810
3.6.2. Efectele închiderii procedurii	810
3.7. Italia	810

<i>Secțiunea a 3-a. Aspecte generale privind cazurile de închidere a procedurii insolvenței din Legea nr. 64/1995</i>	810
<i>Secțiunea a 4-a. Închiderea procedurii insolvenței în viziunea Legii nr. 85/2006</i>	811
<i>Secțiunea a 5-a. Închiderea procedurii insolvenței în viziunea Codului insolvenței</i>	812
§1. Cazuri de închidere a procedurii insolvenței	812
1.1. Cazurile prevăzute de art. 174 din Codul insolvenței	812
1.2. Cazurile prevăzute de art. 175 din Codul insolvenței	820
1.3. Cazul prevăzut de art. 176 din Codul insolvenței	825
1.4. Cazul prevăzut de art. 177 din Codul insolvenței	828
1.5. Cazul prevăzut de art. 178 din Codul insolvenței	830
§2. Cazuri speciale de închidere a procedurii	831
§3. Cazuri atipice de închidere a procedurii insolvenței	832
3.1. Închiderea procedurii pentru lipsa capacității procesuale a debitorului	832
3.2. Închiderea procedurii ca urmare a renunțării reclamantului creditor la judecată	832
3.3. Închiderea procedurii din perioada de observație	833
<i>Secțiunea a 6-a. Aspecte comune identificate în doctrina și practica judiciară referitoare la închiderea procedurii insolvenței</i>	833
<i>Secțiunea a 7-a. Efectele închiderii procedurii insolvenței</i>	836
§1. Efectele generale ale închiderii procedurii	837
1.1. Opozabilitatea hotărârii de închidere a procedurii – art. 179 din Codul insolvenței	837
1.2. Descărcarea de îndatoriri sau responsabilități a judecătorului-sindic, administratorului/lichidatorului și a altor persoane cu privire la procedură, debitor și averea lui, creditor, titulari de garanții, acționari sau asociați – art. 181 din Codul insolvenței	837
1.3. Descărcarea debitorului de obligațiile patrimoniale avute anterior deschiderii procedurii – art. 181 din Codul insolvenței. Efectele fiscale ale acestei descărcări reflectate în patrimoniul creditorilor	838
1.4. Excepții de la regula descărcării debitorului de obligațiile patrimoniale avute anterior deschiderii procedurii	840
§2. Efectele specifice închiderii procedurii raportate la cazurile de închidere a procedurii insolvenței. Radierea debitorului din evidențele fiscale și comerciale	841
2.1. Insuficiența fondurilor – prevăzută de art. 174 din Codul insolvenței	841
2.2. Îndeplinirea planului – prevăzută de art. 175 alin. (1) din Codul insolvenței	842
2.3. Stingerea datoriilor debitorului – prevăzută de art. 175 din Codul insolvenței	842
2.4. Neînregistrarea creanțelor – prevăzută de art. 177 din Codul insolvenței	842
<i>Secțiunea a 8-a. Hotărârea de închidere a procedurii insolvenței</i>	843

CAPITOLUL XVI. RĂSPUNDEREA PENTRU INTRAREA DEBITORULUI ÎN INSOLVENȚĂ 845

<i>Secțiunea 1. Considerații generale</i>	845
§1. Preliminarii	845
§2. Rațiunile răspunderii pentru intrarea debitorului în insolvență	845
§3. Contextul legislativ	846
<i>Secțiunea a 2-a. Răspunderea pentru intrarea debitorului în insolvență. Condițiile</i>	847
§1. Domeniul de aplicare a răspunderii pentru intrarea debitorului în insolvență	847
§2. Persoanele răspunzătoare pentru intrarea debitorului în insolvență	847
§3. Natura juridică a răspunderii pentru intrarea debitorului în insolvență	849
§4. Condițiile răspunderii pentru intrarea debitorului în insolvență	849
4.1. Fapta ilicită	849
4.1.1. Faptele ilicite prevăzute expres de lege	850
4.1.2. Alte fapte ilicite care au contribuit la starea de insolvență	853
4.2. Prejudiciul	855
4.3. Raportul de cauzalitate	857

4.4. Vinovăția _____	858
4.5. Caracterul solidar al răspunderii persoanelor pentru intrarea debitorului în insolvență _____	860
4.6. Cauze de exonerare de răspundere _____	860
4.7. Raportul dintre răspunderea pentru intrarea debitorului în insolvență și răspunderea de drept comun a administratorilor societății _____	861
4.8. Raportul dintre răspunderea pentru intrarea debitorului în insolvență și răspunderea de drept fiscal a administratorilor societății pentru insolvabilitatea acesteia _____	862
4.9. Raportul dintre răspunderea pentru intrarea debitorului în insolvență și răspunderea nelimitată a asociaților/acționarilor societății în cazul abuzului de personalitate juridică _____	862
4.10. Raportul dintre răspunderea pentru intrarea debitorului în insolvență și acțiunea în anularea actelor frauduloase _____	863
4.11. Raportul dintre răspunderea pentru intrarea debitorului în insolvență și repararea prejudiciului în procesul penal _____	864
<i>Secțiunea a 3-a. Răspunderea pentru intrarea debitorului în insolvență. Procesul</i> _____	864
§1. Competența _____	864
§2. Calitatea procesuală activă _____	865
§3. Termenul de prescripție _____	867
§4. Probe _____	867
§5. Măsuri asiguratorii _____	868
§6. Căi de atac _____	868
§7. Executarea hotărârii _____	869
§8. Sancțiuni nepatrimoniale _____	869
CAPITOLUL XVII. INSOLVENȚA GRUPULUI DE SOCIETĂȚI _____	871
<i>Secțiunea 1. Introducere</i> _____	871
§1. Grupul de societăți. Noțiuni generale _____	871
§2. Insolvența grupului de societăți sau insolvența societăților din grup? _____	872
§3. Grupul de societăți și insolvența _____	873
<i>Secțiunea a 2-a. Contextul reglementării</i> _____	874
§1. Stadiul legiferării insolvenței grupurilor de societăți la nivel european _____	874
§2. Sisteme de transpunere a legislației insolvenței grupurilor de societăți în dreptul intern _____	875
§3. Este posibilă implementarea consolidării substanțiale în dreptul român? _____	876
§4. Diferența dintre consolidarea substanțială și diversele metode de penetrare a vălului corporatist _____	882
§5. Coordonarea procedurală și coordonarea substanțială pot coexista în dreptul român? _____	885
<i>Secțiunea a 3-a. Definiții relevante</i> _____	886
§1. Cererea comună de deschidere a procedurii insolvenței _____	886
§2. Coordonarea procedurală _____	888
§3. Grupul de societăți. Controlul. Participația calificată _____	889
§4. Membru al grupului. Membru controlat al grupului _____	892
§5. Obligația de cooperare _____	893
§6. Societatea-mamă _____	895
<i>Secțiunea a 4-a. Domeniul de reglementare</i> _____	896
<i>Secțiunea a 5-a. Competența</i> _____	896
<i>Secțiunea a 6-a. Organele care aplică procedura</i> _____	897
§1. Judecătorul-sindic _____	897
§2. Administratorul judiciar _____	898
§3. Administratorul special _____	901
§4. Comitetul creditorilor _____	901

<i>Secțiunea a 7-a. Elemente procedurale specifice</i>	902
§1. Deschiderea procedurii	902
§2. Deschiderea procedurii în cazul în care grupul cuprinde cel puțin o instituție de credit	905
§3. Înscrierea creanțelor	905
3.1. Creanțele creditorilor obișnuiți	905
3.2. Creanțele membrilor grupului	906
§4. Tratamentul acțiunilor în anulare	906
§5. Planul de reorganizare	907
§6. Contractele de împrumut	907
§7. Închiderea procedurii	908
§8. Jurisprudența relevantă în privința insolvenței transfrontaliere a grupului de societăți	908
8.1. Cazul Maxwell Communication Corporation	908
8.2. Cazul KNPQwest	909
8.3. Cazul Lehman Brothers	909
<i>Secțiunea a 8-a. Concluzii cu privire la insolvența grupului de societăți</i>	909

CAPITOLUL XVIII. FALIMENTUL INSTITUȚIILOR DE CREDIT 910

<i>Secțiunea 1. Abordarea insolvenței instituțiilor de credit din perspectivă evolutivă</i>	910
<i>Secțiunea a 2-a. Procedurile privind redresarea și rezoluția instituțiilor de credit</i>	911
<i>Secțiunea a 3-a Sistemul European de Supraveghere Financiară (SESF)</i>	913
<i>Secțiunea a 4-a. Falimentul instituțiilor de credit, reglementat de Codul insolvenței</i>	914
§1. Precizări prealabile	914
§2. Corelația dintre lichidare și faliment	916
§3. Domeniul de aplicare al procedurii falimentului instituțiilor de credit	916
§4. Precizări privind insolvența grupului de societăți și particularități determinate de includerea în componența grupului a unei instituții de credit	917
§5. Particularități în privința participanților la procedura insolvenței	919
5.1. Judecătorul-sindic	920
5.1.1. Atribuții	920
5.1.2. Căile de atac împotriva hotărârilor judecătorului-sindic și termenul de soluționare	920
5.2. Lichidatorul judiciar	921
5.3. Comitetul creditorilor	925
5.4. Adunarea creditorilor	925
5.5. Banca Națională a României	926
5.6. Reprezentantul acționarilor	926
<i>Secțiunea a 5-a. Cerințele deschiderii procedurii falimentului în privința unei instituții de credit</i>	927
§1. Starea de insolvență	927
§2. Cererile introductive	927
2.1. Cererea instituției de credit	928
2.2. Cererea creditorului	928
2.3. Cererea Băncii Naționale a României	929
§3. Contestarea stării de insolvență de către instituția de credit debitoare	929
§4. Efectele imediate ale deschiderii procedurii falimentului – particularități	929
<i>Secțiunea a 6-a. Lichidarea averii debitoarei. Tranzacții privind cumpărarea de active și asumarea de pasive</i>	931
§1. Procedura valorificării	935
1.1. Etapele procedurii de valorificare	935
1.2. Distribuția sumelor în cadrul falimentului instituțiilor de credit	936
<i>Secțiunea a 7-a. Răspunderea organelor de conducere, a cenzorilor și a personalului de execuție sau cu atribuții de control din instituția de credit ajunsă în faliment</i>	939

<i>Secțiunea a 8-a. Închiderea procedurii falimentului instituțiilor de credit</i>	941
<i>Secțiunea a 9-a. Menținerea unor obligații specifice instituțiilor de credit și după trecerea la faliment</i>	941
<i>Secțiunea a 10-a. Reglementări privind raporturi de drept internațional privat în domeniul falimentului instituțiilor de credit</i>	941
§1. Precizări prelabile	941
§2. Deschiderea unei proceduri a falimentului cu privire la o instituție de credit autorizată în România și la sucursalele acesteia stabilite în alte state membre	942
§3. Deschiderea unei proceduri de faliment față de o sucursală din România a unei instituții de credit dintr-un stat terț	944
§4. Reguli în legătură cu aplicarea unor măsuri de reorganizare ori deschidere a unei proceduri de lichidare	944

CAPITOLUL XIX. FALIMENTUL SOCIETĂȚILOR DE ASIGURARE/REASIGURARE 947

<i>Secțiunea 1. Precizări prelabile</i>	947
<i>Secțiunea a 2-a. Noțiunea și particularitățile activității de asigurare</i>	947
§1. Entitățile care pot desfășura activități de asigurare	948
§2. Particularitățile activității de asigurare	949
<i>Secțiunea a 3-a. Tratamentul juridic aplicat societăților de asigurare în dificultate financiară</i>	949
§1. Considerații introductive	949
§2. Redresarea financiară a societăților de asigurare	950
2.1. Noțiunea și caracterele redresării financiare	950
2.2. Scopul redresării financiare	952
2.3. Conținutul redresării financiare și modalitățile de realizare	952
2.4. Legea aplicabilă procedurii redresării financiare	952
2.4.1. Aplicarea legii române	952
2.4.2. Excepții de la aplicarea legii române	953
2.5. Cazurile de aplicare a procedurii redresării financiare	954
2.6. Măsurile specifice redresării financiare	955
§3. Redresarea societăților de asigurare pe bază de plan de redresare financiară	956
3.1. Noțiuni introductive	956
3.2. Planul de redresare financiară	957
3.2.1. Conținutul planului	957
3.2.2. Aprobarea planului	958
3.2.3. Respingerea planului	958
§4. Redresarea societăților de asigurare prin administrare specială	958
4.1. Noțiuni introductive	958
4.2. Administratorul special	959
4.3. Efectele instituirii administrării speciale	959
4.4. Atribuțiile administratorului special	960
§5. Închiderea procedurii de redresare financiară	961
5.1. Cazurile de închidere a procedurii	961
5.2. Publicitatea deciziei de închidere a procedurii	961
5.3. Plata creanțelor de asigurări	961
<i>Secțiunea a 4-a. Corelația între atribuțiile B.N.R. și atribuțiile A.S.F. în procedura de restructurare prin administrare specială</i>	962
<i>Secțiunea a 5-a. Redresarea societăților de asigurare prin rezoluție</i>	963
§1. Redresarea financiară/planul de redresare	964
§2. Planificarea rezoluției	965
§3. Cuprinsul planului de rezoluție	965
§4. Intervenția timpurie	966

§5. Desemnarea administratorului temporar	967
§6. Condițiile declanșării rezoluției în asigurări	967
§7. Principiile generale ale rezoluției în asigurări	968
§8. Evaluarea asigurătorului supus rezoluției	969
§9. Instrumentele de rezoluție în asigurări	970
9.1. Instrumentul de vânzare a activității și a portofoliului	970
9.2. Instrumentul instituției-punte	971
9.3. Instrumentul de separare a activelor	972
§10. Reducerea valorii instrumentelor de capital	972
§11. Mecanisme de siguranță și de finanțare	973
<i>Secțiunea a 6-a. Falimentul societăților de asigurare/reasigurare</i>	973
§1. Precizări prealabile/noțiuni introductive	973
§2. Dispoziții generale aplicabile	973
§3. Semnificația unor termeni/terminologia specifică	974
§4. Deschiderea procedurii falimentului societăților de asigurare/reasigurare	976
4.1. Precizări prealabile	976
4.1.1. Condițiile deschiderii procedurii falimentului împotriva unei societăți de asigurare	976
4.1.2. Persoanele care pot formula cererea de faliment împotriva unui asigurător	978
4.1.2.1. Cererea debitorului	978
4.1.2.2. Cererile creditorilor	979
4.1.2.3. Deschiderea procedurii la cererea A.S.F.	980
4.1.3. Pronunțarea falimentului și desemnarea lichidatorului judiciar	981
4.1.3.1. Depunerea cererii	981
4.1.3.2. Soluționarea cererii/formularea contestațiilor	981
4.1.3.3. Situația specială a companiei de asigurare între momentul retragerii autorizației de funcționare și deschiderea falimentului	982
4.2. Participanții la procedură	982
4.2.1. Tribunalul	982
4.2.2. Judecătorul sindic	982
4.2.3. Curtea de Apel	983
4.2.4. Lichidatorul	983
4.2.5. Autoritatea de Supraveghere Financiară	985
4.3. Primele măsuri	986
§5. Specificul atribuțiilor organelor care aplică procedura falimentului societăților de asigurare/reasigurare	986
§6. Alte dispoziții speciale referitoare la activitatea lichidatorului judiciar (art. 259-261 din Codul insolvenței)	990
<i>Secțiunea a 7-a. Efectele deschiderii procedurii</i>	991
§1. Interdicția înstrăinării participațiilor la capitalul social al debitorului	991
§2. Ridicarea dreptului de administrare al societății de asigurare debitoare	992
§3. Retragerea autorizației de funcționare a societății de asigurare/reasigurare	992
§4. Suspendarea de drept a tuturor acțiunilor judiciare sau extrajudiciare și a măsurilor de executare silită	993
§5. Regimul juridic al creanțelor de asigurări	994
§6. Regularizarea contractelor	994
<i>Secțiunea a 8-a. Efectuarea lichidării falimentare specifice societăților de asigurare/reasigurare</i>	994
<i>Secțiunea a 9-a. Distribuirea. Plata creditorilor de asigurări</i>	994
§1. Efectuarea plăților din Fondul de garantare a asiguraților	995
1.1. Precizări prealabile	995
1.2. Statutul juridic al Fondului de garantare a asiguraților	995

1.3. Condițiile de efectuare a plăților din disponibilitățile Fondului de garantare a asiguraților _____	996
1.3.1. Depunerea cererilor _____	996
1.3.2. Deschiderea dosarelor de despăgubire/daună _____	996
1.3.3. Efectuarea plăților _____	997
1.3.4. Interdicția valorificării drepturilor în procedura insolvenței a creditorilor care au fost plătiți din Fondul de garantare _____	998
1.3.5. Subrogarea Fondului în drepturile creditorilor de asigurări _____	998
<i>Secțiunea a 10-a. Răspunderea organelor de conducere ale societății de asigurare/reasigurare _____</i>	<i>998</i>
<i>Secțiunea a 11-a. Închiderea procedurii _____</i>	<i>999</i>

CAPITOLUL XX. INSOLVENȚA TRANSFRONTALIERĂ _____ 1001

<i>Secțiunea 1. Noțiune _____</i>	<i>1001</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Reglementarea raporturilor de drept internațional privat în domeniul insolvenței _____</i>	<i>1002</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Conflictele de jurisdicție în materia insolvenței transfrontaliere _____</i>	<i>1003</i>
<i>Secțiunea a 4-a. Stabilirea instanței căreia îi aparține competența jurisdicțională _____</i>	<i>1004</i>
<i>Secțiunea a 5-a. Determinarea legii aplicabile procedurii insolvenței cu element de extraneitate _____</i>	<i>1008</i>
<i>Secțiunea a 6-a. Chestiuni incidentale _____</i>	<i>1012</i>
<i>Secțiunea a 7-a. Efectele hotărârilor străine de deschidere a procedurii de insolvență _____</i>	<i>1013</i>
§1. Recunoașterea hotărârilor străine de deschidere a procedurii de insolvență _____	1013
§2. Efectele recunoașterii hotărârilor străine de deschidere a procedurii de insolvență _____	1016
§3. Recunoașterea și efectele hotărârilor străine de deschidere a procedurii de insolvență în raportul dintre statele membre ale Uniunii Europene _____	1017
<i>Secțiunea a 8-a. Coordonarea procedurii insolvenței grupurilor de societăți _____</i>	<i>1018</i>

CAPITOLUL XXI. RĂSPUNDEREA PENALĂ PENTRU INFRAACȚIUNI ÎN LEGĂTURĂ

CU INSOLVENȚA _____ 1022

<i>Secțiunea 1. Considerații generale _____</i>	<i>1022</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Infraacțiunile de bancrută _____</i>	<i>1022</i>
§1. Bancruta – de la legile speciale la Codul penal _____	1022
§2. Insolvența ca situație premisă a infraacțiunilor de bancrută _____	1023
§3. Bancruta simplă _____	1024
3.1. Incriminarea din Codul penal și incriminarea din Legea nr. 85/2006. Legea mai favorabilă _____	1024
3.2. Obiectul juridic și obiectul material al infraacțiunii _____	1024
3.3. Subiecții infraacțiunii _____	1024
3.4. Conținutul constitutiv al infraacțiunii _____	1025
3.4.1. Latura obiectivă _____	1025
3.4.2. Latura subiectivă _____	1026
3.5. Tentativa și consumarea infraacțiunii _____	1026
3.6. Aspecte procesuale și regimul sancționator _____	1026
§4. Bancruta frauduloasă _____	1027
4.1. Incriminarea din Codul penal și incriminarea din Legea nr. 85/2006. Legea mai favorabilă _____	1027
4.2. Obiectul juridic și obiectul material al infraacțiunii _____	1027
4.3. Subiecții infraacțiunii _____	1028
4.4. Conținutul constitutiv al infraacțiunii _____	1028
4.4.1. Latura obiectivă _____	1028
4.4.2. Latura subiectivă _____	1030
4.5. Tentativa și consumarea infraacțiunii _____	1031

4.6. Aspecte procesuale și regimul sancționator	1031
§5. Consecințele condiționării exercițiului acțiunii penale pentru infracțiunile de bancrută de introducerea plângerii prealabile	1031
§6. Bancruta frauduloasă și abuzul de încredere prin fraudarea creditorilor	1033
<i>Secțiunea a 3-a. Gestiunea frauduloasă și procedura insolvenței</i>	1033
§1. Asemănări și deosebiri față de reglementarea Codului penal din 1969 și cea a art. 144 din Legea nr. 85/2006 privind insolvența	1033
§2. Obiectul juridic și obiectul material al infracțiunii	1034
§3. Subiecții infracțiunii	1034
§4. Situația premisă	1034
§5. Conținutul constitutiv al infracțiunii	1035
5.1. Latura obiectivă	1035
5.2. Latura subiectivă	1036
§6. Tentativa și consumarea infracțiunii	1036
§7. Aspecte procesuale și regimul sancționator	1037
<i>Secțiunea a 4-a. Delapidarea și procedura insolvenței</i>	1037
§1. Asemănări și deosebiri între reglementarea Codului penal din 1969, a actualului Cod penal și cea a art. 145 din Legea nr. 85/2006 privind insolvența	1037
§2. Obiectul juridic și obiectul material al infracțiunii	1038
§3. Subiecții infracțiunii	1039
§4. Conținutul constitutiv al infracțiunii	1042
4.1. Latura obiectivă	1042
4.2. Latura subiectivă	1044
§5. Tentativa și consumarea infracțiunii	1044
§6. Aspecte procesuale și regimul sancționator	1044
<i>Secțiunea a 5-a. Dezincriminarea totală sau parțială a unor fapte prevăzute de Legea nr. 85/2006. Consecințe</i>	1045
<i>Secțiunea a 6-a. Alte infracțiuni de serviciu în legătură cu procedura insolvenței</i>	1045
<i>Secțiunea a 7-a. Confluența dreptului procesual penal cu dreptul insolvenței</i>	1047
§1. Precizări introductive	1047
§2. Sechestrele	1047
§3. Măsurile preventive	1050
§4. Organul fiscal	1051

CAPITOLUL XXII. CRIZA FINANCIARĂ ȘI INSOLVENȚA UNITĂȚILOR

ADMINISTRATIV-TERITORIALE 1053

<i>Secțiunea 1. Câteva considerații cu caracter introductiv. Sfera de cuprindere a Legii nr. 273/2006 și O.U.G. nr. 46/2013 aprobată cu modificări prin Legea nr. 35/2016</i>	1053
<i>Secțiunea a 2-a. Criza financiară</i>	1056
§1. Noțiunea de criză financiară a unităților administrativ-teritoriale și condițiile în care aceasta poate fi constatată	1056
§2. Cine poate constata ori institui starea de criză financiară a unei unități administrativ-teritoriale și la cererea cui?	1058
§3. Comitetul pentru situații de criză financiară: componență, natură juridică și atribuții	1062
§4. Planul de redresare financiară: natură juridică, conținut, rol	1062
§5. Încetarea crizei financiare	1067
<i>Secțiunea a 3-a. Insolvența unităților administrativ-teritoriale</i>	1068
§1. Noțiunea de insolvență a unităților administrativ-teritoriale și condițiile în care aceasta poate fi constatată	1068
§2. Cine poate solicita deschiderea procedurii de insolvență a unei unități administrativ-teritoriale și cerințele care trebuie îndeplinite	1069

§3. Participanții la procedura insolvenței unităților administrativ-teritoriale _____	1071
3.1. Instanțele judecătorești și judecătorul sindic _____	1072
3.2. Administratorul judiciar _____	1074
3.3. Adunarea creditorilor _____	1076
3.4. Comitetul creditorilor _____	1077
3.5. Ordonatorul principal de credite și autoritatea deliberativă _____	1078
§4. Deschiderea procedurii și efectele acesteia _____	1079
4.1. Deschiderea procedurii _____	1079
4.2. Stabilirea masei pasive _____	1081
4.3. Anularea actelor frauduloase _____	1084
4.4. Limitarea unor atribuții ale ordonatorului principal de credite al unității administrativ-teritoriale și preluarea atribuțiilor de ordonator principal de credite de către administratorul judiciar _____	1087
§5. Planul de redresare: natură juridică, conținut și rol _____	1089
§6. Închiderea procedurii insolvenței unităților administrativ-teritoriale _____	1096
§7. Registrul local al situațiilor de insolvență a unităților administrativ-teritoriale _____	1097
<i>Secțiunea a 4-a. Concluzii</i> _____	1098
§1. Criza financiară a unităților administrativ-teritoriale _____	1098
§2. Insolvența unităților administrativ-teritoriale _____	1100
CAPITOLUL XXIII. INSOLVENȚA PERSOANEI FIZICE _____	1103
<i>Secțiunea 1. Evoluții istorice</i> _____	1103
<i>Secțiunea a 2-a. Tendințe actuale la nivel european</i> _____	1103
<i>Secțiunea a 3-a. Aspecte de drept comparat</i> _____	1104
§1. Legislația americană _____	1104
§2. Legislația europeană _____	1105
<i>Secțiunea a 4-a. Domeniul, condițiile și caracterele legii privind insolvența persoanei fizice</i> _____	1111
<i>Secțiunea a 5-a. Domeniul Legii nr. 151/2015</i> _____	1112
§1. Debitorul persoană fizică _____	1112
§2. Condiția domiciliului persoanei fizice _____	1113
§3. Condiția insolvenței _____	1114
§4. Condiția insolvabilității _____	1115
§5. Condiția persistenței în timp a insolvabilității _____	1118
§6. Condiția valorii prag a obligațiilor _____	1118
§7. Nivelul de trai rezonabil _____	1119
<i>Secțiunea a 6-a. Caracterul procedurii insolvenței persoanei fizice</i> _____	1119
§1. Caracterul colectiv _____	1119
§2. Caracterul concursual _____	1120
§3. Caracterul egalitar _____	1120
§4. Caracterul unitar _____	1121
§5. Caracterul administrativ-judiciar _____	1121
§6. Caracterul de remediu și sancțiune _____	1122
§7. Caracterul voluntar și personal _____	1122
§8. Caracterul transparent _____	1123
§9. Caracterul special și prioritar _____	1123
<i>Secțiunea a 7-a. Categoriile de debitori excluși de la accesul în procedură</i> _____	1124
§1. Debitorul dintr-o procedură anterioară _____	1124
§2. Debitorul dintr-o procedură anterioară închisă din motive imputabile _____	1125
§3. Debitorul condamnat definitiv _____	1127
§4. Debitorul concediat din motive imputabile _____	1127
§5. Debitorul care a refuzat un loc de muncă _____	1128

§6. Debitorul care a făcut cheltuieli voluptuare _____	1128
§7. Debitorul care și-a determinat sau înlesnit insolvența _____	1129
§8. Debitorul care are deschisă o procedură _____	1130
<i>Secțiunea a 8-a. Elemente de procedură _____</i>	<i>1131</i>
§1. Introducere _____	1131
§2. Cererea _____	1131
§3. Procedura în fața comisiei _____	1133
§4. Buletinul procedurilor de insolvență – secțiunea „Debitori – persoane fizice cu obligații ce nu decurg din exploatarea unei întreprinderi” _____	1134
§5. Procedura de insolvență pe bază de plan de rambursare a datoriilor _____	1134
5.1. Efectele admiterii în principiu a cererii debitorului _____	1135
5.2. Primele măsuri și tabelul preliminar de creanțe _____	1135
5.3. Planul de rambursare a datoriilor _____	1136
5.4. Închiderea procedurii de insolvență pe bază de plan de rambursare _____	1138
§6. Procedura judiciară de insolvență prin lichidarea activelor debitorului _____	1138
6.1. Prezentare generală _____	1138
6.2. Efectele deschiderii procedurii prin lichidare de active _____	1140
6.3. Desfășurarea și închiderea procedurii de insolvență prin lichidare de active _____	1140
§7. Procedura simplificată de insolvență _____	1141
7.1. Prezentare generală _____	1141
7.2. Procedura aplicabilă debitorilor fără venituri și fără active _____	1141
7.3. Efectele admiterii cererii debitorului _____	1142
§8. Eliberarea de datorii reziduale _____	1143
<i>Secțiunea a 9-a. Tratatamentul juridic al supraîndatorării antreprenorului individual aflat în insolvență _____</i>	<i>1144</i>
§1. Prezentare generală _____	1144
§2. Soluții posibile pentru soluționarea crizei _____	1145
2.1. Ipoteza persoanei fizice care deține bunuri în patrimoniu _____	1145
2.1.1. Prezentare generală _____	1145
2.1.2. Nu există un patrimoniu de afectare _____	1147
2.1.3. Există un patrimoniu de afectare _____	1148
2.2. Ipoteza persoanei fizice care nu deține bunuri în patrimoniu _____	1152
<i>Secțiunea a 10-a. Perspectiva oferită de Directiva (UE) privind cadrele de restructurare preventivă, remiterea de datorie și decăderile 2019/1023 _____</i>	<i>1153</i>

CAPITOLUL XXIV. COMPATIBILITATEA DINTRE PROCEDURA INSOLVENȚEI,

PROCEDURA CIVILĂ ȘI DREPTUL MATERIAL _____	1155
<i>Secțiunea 1. Aspecte introductive _____</i>	<i>1155</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Criterii de compatibilitate – abordări practice _____</i>	<i>1157</i>
§1. Scopul analizei _____	1157
§2. Criteriul prevalenței componente economice _____	1157
§3. Criteriul intensității legăturii cu materia insolvenței _____	1158
§4. Criteriul de logică formală _____	1158
§5. Criteriul cauzalității necesare _____	1159
§6. Criteriul compatibilității calificate _____	1159
<i>Secțiunea a 3-a. Analiza de compatibilitate cu dreptul procesual civil _____</i>	<i>1160</i>
§1. Aspecte generale _____	1160
§2. Executarea silită a participațiilor societare în afara unui plan de reorganizare, față de un debitor aflat în insolvență _____	1160
§3. Transmisiuni de drepturi și calități procesuale în insolvență _____	1162
3.1. Transmisiunea calității procesuale active în procedura civilă _____	1162

3.2. Cazul creanței bugetare – cesiune sau subrogație? _____	1163
3.3. Cesiunile în privința creanțelor creditorilor indispensabili și al creanțelor salariale _____	1164
§4. Modul în care sunt afectate de procedura insolvenței acțiuni judiciare introduse anterior deschiderii procedurii _____	1165
§5. Compatibilitatea dintre cererea de chemare în garanție și acțiunea în răspundere în materia insolvenței _____	1167
<i>Secțiunea a 4-a. Analiza de compatibilitate cu dreptul material</i> _____	1172
§1. Afectarea drepturilor dintr-o promisiune bilaterale de vânzare, dacă față de promitentul vânzător s-a deschis procedura insolvenței _____	1172
§2. Valabilitatea stabilirii anticipate, prin clauze contractuale, a unui comportament viitor într-o potențială procedură de insolvență _____	1175
§3. <i>Mutus consensus – mutus disensus</i> și etapele procedurii de insolvență – hotărârea Adunării creditorilor de aprobare a onorariului practicianului _____	1178
<i>Secțiunea a 5-a. Concluzii</i> _____	1180
BIBLIOGRAFIE _____	1181
INDEX _____	1197

INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU PREGĂTIREA PRACTICIENILOR ÎN INSOLVENȚĂ
CENTRUL PENTRU DREPTUL AFACERILOR TIMIȘOARA – FACULTATEA DE DREPT
A UNIVERSITĂȚII DE VEST

Tratat practic de insolvență

Volumul I

Ediția a 2-a, revizuită și adăugită

*Coordonatori: Prof. univ. dr. Radu Bujan
Av. dr. Andreea Deli-Diaconescu
Jud. dr. Mihaela Sărăcuț*

Cuvânt introductiv

Tratatul practic de insolvență a reușit să fie recunoscut drept una dintre cele mai complexe și reprezentative lucrări de specialitate în materia insolvenței, fiind apreciat ca un instrument valoros în activitatea tuturor celor care activează în acest domeniu de nișă.

Succesul unei lucrări de specialitate este asigurat, înainte de toate, de maniera în care reușește să surprindă detaliile, profunzimea și varietatea situațiilor de speță care se pot ivi în legătură cu interpretarea unor dispoziții legale, pe care doar o experiență practică prodigioasă o poate reliefa și pe care doctrinarul nu o poate surprinde complet, oricât de temeinice și înalte i-ar fi cunoștințele. Aceasta, pentru că, de multe ori, experiența practică este cea care face diferența, depășind limitele anticipării dificultăților pe care le poate crea o normă de drept sau alta. Cred că succesul acestui proiect a fost dat de faptul că a reunit deopotrivă analiza academică a doctrinarilor, prin ample cercetări științifice și lucrări de specialitate, cu experiența practică a celor care activează zi de zi în domeniul insolvenței, în calitate de magistrați, avocați sau practicieni în insolvență.

Mi s-a spus de multe ori, în discuțiile cu colegii de breaslă, că au găsit în acest tratat dezlegări și soluții asupra unor chestiuni de detaliu fin, pe care nu le-au regăsit analizate în alte studii de specialitate, iar acest fapt se datorează, pe de o parte, colaborării dintre doctrinari și practicieni ai dreptului, iar, pe de altă parte, numărului semnificativ de autori, nu mai puțin de 26 de reputați specialiști în domeniu contribuind la prima ediție a tratatului.

Avem bucuria și emoția, la aproape opt ani de la prima publicare, să reușim reeditarea *Tratatului practic de insolvență*, sub aceeași egidă a Institutului Național de Pregătire a Practicienilor în Insolvență, într-o formulă mai complexă, mai actuală și mai elaborată, rezultat firesc al maturizării colectivului inițial, dar și al cooptării de noi autori, care se alătură astfel celor mai buni doctrinari și practicieni în domeniu din țară, colectivul de autori numărând, de această dată, 35 de profesioniști ai insolvenței.

Așa cum spuneam în urmă cu opt ani, cu ocazia lansării primei ediții a *Tratatului*, un proiect de acest gen cu greu poate fi socotit vreodată ca fiind complet și încheiat, iar evoluția jurisprudenței și efervescența modificărilor legislative din ultimii ani au generat, în mod obiectiv și necesar, o actualizare a acestei lucrări de referință.

Dar acest lucru s-a dovedit a fi mai greu decât ne-am fi așteptat. Pentru că nu e suficient să existe specialiști de calibrul și cu mare experiență, este nevoie și de un catalizator, de un liant care să-i aducă la aceeași masă a discuțiilor, să le coordoneze agendele, extrem de încărcate, să îi convingă pe toți să se dedice, în același timp, aceluiași țel.

Reeditarea *Tratatului* a fost visul și năzuința unui OM, care a făcut imposibilul de a ne aduce pe toți împreună, care a depășit toate barierele și provocările pe care viața de zi cu zi le așază în fața fiecăruia dintre noi, care a reușit să fie acel liant despre care vorbeam mai devreme. Iar pentru noi, acel liant a fost domnul Profesor Radu Bufan.

Fără perseverența, munca asiduă și îndârjirea domnului Profesor, în calitatea sa de coordonator științific al *Tratatului*, această lucrare nu ar fi putut să vadă lumina tiparului. Iar pentru asta îi mulțumim!

În mod deosebit, remarcăm contribuția editorilor coordonatori doamna avocat Andreea Deli-Diaconescu și a doamnei judecător Mihaela Sărăcuț care i-au fost alături domnului profesor Radu Bufan, în mod constant, continuu și necondiționat.

Cele mai importante elemente de noutate ale acestei ediții sunt următoarele: 1. valorificarea și înglobarea în analiza teoretică a celei mai relevante jurisprudențe acumulate în ultimii ani, și 2. o analiză a principiilor pe care Directiva (UE) 2019/1023 privind cadrele de restructurare preventivă le recomandă în direcția sporirii eficienței procedurilor de restructurare, de insolvență și de remitere de datorie. În acest context, remarcăm prezența, printre autori, a unor membri ai echipei consorțiului care a participat la elaborarea proiectului de implementare în legislația națională a Directivei (UE) 2019/1023, ceea ce ne onorează și ne bucură, în egală măsură.

Având în vedere faptul că, grație unei evoluții spectaculoase a jurisprudenței în materia insolvenței la nivelul instanței supreme, o mare parte dintre problemele care au dat naștere unor interpretări neunitare în practica insolvenței au fost în bună măsură remediate de către Înalta Curte de Casație și Justiție, prin mecanismele specifice ale recursului în interesul legii sau ale pronunțării unor decizii de dezlegare a unor probleme de drept, acolo unde au mai rămas aspecte încă netranșate, *Tratatul* le surprinde și aduce în atenția cititorilor analize elaborate, argumente și mecanisme propuse în soluționarea acestora.

De asemenea, până la pronunțarea unor eventuale decizii de uniformizare a practicii, și minutele întâlnirilor de unificare a practicii organizate anual la nivelul curților de apel rămân un instrument foarte util la îndemâna celor interesați, ce poate fi folosit în practică.

Mulțumirile noastre tuturor autorilor care și-au pus în paginile acestui tratat mare parte din experiența teoretică și practică, dedicând timp prețios, energie, entuziasm și muncă asiduă pentru a desăvârși această lucrare.

Sperăm ca, și în viitor, acest proiect să aibă continuitate și să le oferim cititorilor același reper doctrinar de excepție, care să îi sprijine în propria lor activitate, sens în care, intenționăm publicarea unui al doilea volum al Tratatului, dedicat analizei actului normativ de implementare a Directivei (UE) 2019/1023, după transpunerea acesteia, precum și aspectelor economice cu relevanță în procedura insolvenței.

Avocat Simona Maria MILOȘ
*Președintele Institutului Național pentru
Pregătirea Practicienilor în Insolvență*

București, 15 februarie 2022

Secțiunea a 5-a. Prezentarea principalelor modificări din proiectul de lege^[1] inițiat ca urmare a obligativității transunerii Directivei 2019/1023/UE

41. Având în vedere că proiectul de lege poate suferi modificări în etapa aprobării de către Parlament, în continuare vor fi prezentate succint elementele esențiale. În ceea ce privește procedurile de prevenire a insolvenței, se propune înlocuirea procedurii mandatului ad-hoc cu o procedură de restructurare mai flexibilă, parțial *out-of-court*, și anume procedura acordului de restructurare și se modifică substanțial procedura concordatului preventiv în acord cu prevederile Directivei.

Procedurile de prevenire a insolvenței – Acordul de restructurare și Concordatul preventiv – prezintă anumite aspecte comune, dintre care cele mai importante sunt detaliate mai jos, respectiv: *dificultatea și testul de dificultate; testul de viabilitate; apelul și contestațiile*.

§1. Cine poate accesa procedurile de restructurare. Definiția dificultății și testul de dificultate

42. *Definiția dificultății* – Procedurile de restructurare pot fi accesate de către *debitorii aflați în dificultate*. Având în vedere permisivitatea textului Directivei, s-a optat pentru definirea dificultății în sens larg, înlocuind în consecință dificultatea financiară.

Astfel, definiția propusă a dificultății este „starea generată de orice împrejurare care determină o afectare temporară a activității, ce dă naștere unei amenințări reale și grave la adresa capacității viitoare a debitorului de a-și plăti datoriile la scadență, dacă nu sunt luate măsuri adecvate; debitorul în stare de dificultate este capabil să își execute obligațiile pe măsură ce devin scadente”.

Se observă că noua definiție propusă este o definiție largă, orice împrejurare care determină o afectare a activității, ce afectează capacitatea debitorului, pe termen scurt, de a-și achita datoriile făcând posibilă accesarea unei proceduri de prevenire a insolvenței. Este important de subliniat că acea împrejurare trebuie să determine o stare *temporară*, ireversibilă în mod natural, dar reversibilă ca urmare a implementării unor măsuri adecvate de restructurare a afacerii; de asemenea, este necesar ca debitorul să nu fie în insolvență, adică să își poată executa obligațiile sale pe măsură ce devin scadente.

Testul de dificultate – este un raport în baza căruia se analizează starea de dificultate. Este întocmit de practicianul în insolvență ce are calitatea de administrator al restructurării, în cazul procedurii acordului de restructurare, și de administrator concordatar, în cazul procedurii concordatului preventiv. Atât administratorul restructurării, cât și administratorul concordatar trebuie să aibă calitatea de practician în insolvență.

Raportul privind testul de dificultate urmează a cuprinde cel puțin următoarele elemente:

a) natura stării de dificultate, respectiv descrierea împrejurării care determină afectarea activității și efectele previzionate;

b) factorii interni și externi care au determinat starea de dificultate a debitorului;

c) principalii indicatori financiari care justifică existența unei amenințări la adresa capacității viitoare a debitorului de a-și plăti datoriile la scadență;

d) motivul pentru care dificultatea nu poate fi considerată reversibilă în mod natural prin continuarea activității planificate a debitorului fără luarea unor măsuri adecvate de redresare.

Raportul va fi anexat acordului de restructurare, iar în cazul procedurii concordatului, cererii debitorului privind deschiderea procedurii, pentru ca judecătorul să poată verifica îndeplinirea acestei condiții, iar eventualii creditori interesați să poată contesta starea de dificultate conform prevederilor legii.

§2. Testul de viabilitate

43. Directiva are în vedere două *teste de viabilitate*, și anume:

– unul *anterior* accesării oricărei proceduri de prevenire a insolvenței, putând fi prevăzut *opțional* ca o condiție a acestei accesări – în Considerentul 26;

^[1] În forma publicată pe pagina de internet a Ministerului de Justiție: <https://www.just.ro/proiectul-de-lege-pentru-modificarea-si-completarea-legii-nr-85-2014-privind-procedurile-de-prevenire-a-insolventei-si-de-insolventa/>.

– cel de-al doilea – ca o *condiție imperativă* pentru confirmarea acordului/planului de restructurare – conform art. 10 alin. (3) din Directivă, coroborat și cu Considerentul 50.

Proiectul propune efectuarea celui de-al doilea test de viabilitate atât pentru evitarea unor costuri suplimentare pentru debitor, cât și pentru faptul că este important ca viabilitatea să reiasă ca urmare a implementării planului și măsurilor care vor fi luate și sunt aprobate de creditorii – *creditorii trebuie să aibă confortul că măsurile propuse de debitor sunt de natură a asigura plata creanțelor lor și continuarea afacerii*.

Testul de viabilitate trebuie să se regăsească în acordul/planul de restructurare și din acesta trebuie să rezulte faptul că acesta are perspective rezonabile de a preveni insolvența debitorului și de a asigura viabilitatea afacerii, inclusiv condițiile prealabile necesare pentru reușita lui. Expunerea de motive va fi realizată sau validată de către administratorul restructurării/administratorul concordatar.

§3. Scenariul următoarei alternative optime

44. Acordul/planul de restructurare trebuie să conțină, pe lângă alte elemente minime obligatorii, și o simulare a distribuirilor de care ar beneficia creditorii afectați în cazul *scenariului următoarei alternative optime*, scenariu care poate fi chiar falimentul.

Simularea se realizează pe baza unui raport de evaluare, întocmit de un evaluator, a activelor existente în patrimoniul debitorului și va reprezenta o comparație a acestor distribuiri cu cele prevăzute a se realiza prin acordul/planul de restructurare.

Simularea propusă este nouă în sistemul nostru de drept, întrucât, de regulă, comparația se face cu scenariul falimentului. Or, scenariul următoarei alternative optime poate fi chiar falimentul, însă poate fi și o altă variantă: scenariul unei executări silite, scenariul opririi și repornirii afacerii, etc. Important este ca acest scenariu folosit la simulare să țină cont de ce s-ar întâmpla cu societatea dacă măsurile de restructurare nu ar fi implementate.

Scenariul următoarei alternative optime se propune fi folosit și pentru verificarea tratamentului corect și echitabil, respectiv titularul unei creanțe afectate care nu votează acordul nu trebuie să primească prin planul de restructurare mai puțin decât valoarea distribuirilor care s-ar realiza în scenariul următoarei alternative optime, în cazul în care acordul de restructurare nu ar fi confirmat.

§4. Apelul și contestațiile

45. Similar cu procedura insolvenței, *hotărârile* pronunțate de judecătorul-sindic sunt executorii și pot fi atacate de părți numai cu apel, în termen de 7 zile de la comunicare, se judecă de Curtea de Apel, hotărârile fiind definitive. De asemenea, actele se comunică între părți cu sublinierea unui element de noutate: apelul, întâmpinările, actele depuse în dovedire trebuie comunicate părților cu interese contrare sub sancțiunea unei amenzi cu limite dublate față de prevederile Codului de procedură civilă, art. 187.

În ceea ce privește *soluțiile pronunțate de instanța de apel*, proiectul de lege a preluat un element inovativ din Directivă, în sensul că aceasta poate dispune *modificarea acordului/planului de restructurare* și chiar poate dispune acordarea de despăgubiri în condițiile legii.

Astfel, în situația în care între motivele de apel se regăsesc următoarele:

(a) faptul că o creanță din listă este inexistentă sau fictivă, a fost înscrisă într-un quantum diferit față de întinderea sa ori a fost înscrisă într-o altă categorie decât cea corespunzătoare situației sale juridice;

(b) încălcarea tratamentului corect și echitabil inclusiv prin raportare la valorile determinate în raportul de evaluare;

(c) calificarea unor creanțe ca fiind neafectate; instanța de apel poate dispune, după caz: **1.** respingerea apelului; **2.** admiterea apelului și infirmarea acordului/planului de restructurare și, dacă este cazul, restituirea plăților deja efectuate pentru achitarea unor creanțe inexistente sau fictive sau peste quantumul datorat, în cazul în care creanța contestată a fost determinantă pentru rezultatul votului asupra acordului/planului; **3.** admiterea apelului și efectuarea de modificări ale acordului/planului de restructurare în ceea ce privește tratamentul creanței apelantului, în raport de criticile formulate de acesta în cazul în care drepturile celorlalți creditorii din acordul/planul de restructurare nu sunt afectate și, după caz, acordarea unei despăgubiri dacă a suferit un prejudiciu bănesc. Modificarea acordului/planului de restructurare se va efectua de către debitor în termenul stabilit de instanța de apel.

Suspendarea executării acordului/planului de restructurare poate fi dispusă de instanța de apel dacă se contestă o creanță din lista creanțelor ca fiind inexistentă sau fictivă, a fost înscrisă într-un quantum diferit față de întinderea sa ori a fost înscrisă într-o altă categorie decât cea corespunzătoare situației sale juridice, doar în cazul în care creanța ar fi fost determinantă pentru rezultatul votului și dacă continuarea executării acordului/planului de restructurare ar putea prejudicia interesele apelantului.

În ceea ce privește *calea de atac a contestației*, pentru a se evita prelungirea momentului implementării măsurilor de restructurare, timpul fiind esențial pentru salvarea afacerii, aceasta poate fi exercitată doar ulterior confirmării acordului/planului de restructurare și până la închiderea procedurii. Această cale este similară cu contestația formulată împotriva tabelului definitiv al creanțelor din procedura insolvenței, în cazul descoperirii unui fals, dol sau unei erori esențiale ori a unor titluri hotărâtoare și până atunci necunoscute care au determinat înscrierea în listă a unei creanțe. Contestația se poate formula de oricare dintre creditorii, motivat de înscrierea în lista creanțelor a unei creanțe: a) inexistente sau fictive; b) într-un quantum diferit față de întinderea sa; c) într-o altă categorie decât cea corespunzătoare situației sale juridice.

Judecătorul sindic poate dispune inclusiv modificarea listei creanțelor și, cu consimțământul debitorului, modificarea acordului, în cazul în care creanța contestată nu a fost determinantă pentru rezultatul votului.

Dacă respectiva creanță contestată a fost determinată pentru rezultatul votului, atunci instanța va dispune revocarea hotărârii de confirmare și infirmarea acordului de restructurare.

§5. Procedura Acordului de restructurare

46. În definiția propusă de Proiect aceasta reprezintă „procedura de prevenire a insolvenței prin care debitorul supune confirmării judecătorului sindic un acord de restructurare negociat în prealabil cu creditorii ale căror creanțe sunt afectate și aprobat în condițiile prezentei legi, în baza căruia își redresează activitatea și își achită total sau parțial creanțele afectate în perioada stabilită prin acordul de restructurare”.

Noua procedură a *Acordului de restructurare* propune, pe scurt, următorii pași:

- societatea în dificultate, cu suportul administratorului restructurării – practicantul în insolvență contractat de debitor, întocmește un acord de restructurare;
- acordul de restructurare se negociază și comunică cu creditorii ale căror creanțe urmează să fie afectate prin acord;
- creditorii titulari ai unor creanțe afectate își exprimă votul asupra acordului de restructurare propus;
- dacă acordul este votat cu majoritățile prevăzute de textul legal, judecătorul-sindic confirmă acordul votat de creditorii la sesizarea administratorului restructurării;
- prevederile acordului se implementează în activitatea curentă a societății, sub supravegherea administratorului restructurării pe toată durata restructurării „supraveghere care nu poate dura mai mult de 3 ani de la confirmare”.

47. Conținutul Acordului de restructurare. Proiectul de lege prevede cerințele minime pe care acordul de restructurare trebuie să le cuprindă:

- identificarea societății în dificultate și a administratorului restructurării;
- componența patrimoniului societății – masele patrimoniale unde este cazul, activele și pasivele, precum și valoarea acestora de la momentul întocmirii acordului de restructurare;
- analiza situației economice a societății, a situației salariaților, precum și o descriere a cauzelor și nivelul dificultăților debitorului la momentul întocmirii acordului, conform raportului de atestare a dificultății întocmit de administratorul restructurării;
- lista creanțelor, cu identificarea creditorilor, grupate pe categorii de creanțe și împărțite în: (i) creanțe a căror realizare va fi afectată de acordul de restructurare, cu indicarea gradului de îndestulare a acestora și (ii) creanțe neafectate, împreună cu o descriere a motivelor pentru care debitorul propune ca acestea să nu fie afectate de acordul de restructurare;
- lista creanțelor în litigiu și tratamentul acestora, sens în care propunerea unui tratament pentru creanțele în litigiu nu echivalează cu recunoașterea dreptului litigios
- expunerea de motive care explică de ce acordul de restructurare are perspective rezonabile de a preveni insolvența societății și de a asigura viabilitatea afacerii, inclusiv premisele necesare pentru reușita lui. Aceasta expunere de motive va fi realizată sau validată de către administratorul restructurării (*testul de viabilitate*);

- măsurile de restructurare propuse (cum ar fi restructurare operațională, valorificare de active, fuziune sau divizare, valorificarea întreprinderii ca ansamblu independent, etc.);
- modalitățile de informare și consultare a reprezentanților salariaților și modalitățile în care acordul de restructurare va afecta forța de muncă a debitorului (proceduri de concedieri individuale, proceduri de concedieri colective);
- bugetul de venituri și cheltuieli și fluxurile financiare estimate ale debitorului pe durata acordului de restructurare, cu împărțirea creditorilor între titulari de creanțe afectate și titulari de creanțe neafectate;
- finanțările noi și motivele pentru care sunt necesare pentru punerea în aplicare a acordului;
- simularea distribuirilor de care ar beneficia creditorii afectați în cazul scenariului următoarei alternative optime, scenariu care poate fi chiar falimentul, realizată pe baza unui raport de evaluare întocmit de un evaluator autorizat cu cel mult 6 luni anterior datei deschiderii procedurii a activelor existente în patrimoniul debitorului și prezentarea comparativă a acestor distribuiri cu cele prevăzute a se realiza prin acordul de restructurare;
- testul creditorului privat întocmit conform art. 5 pct. 71, în cazul în care, prin acord, se propun reduceri ale creanței bugetare;
- programul de plată a creanțelor, raportat la fluxurile financiare și la durata acordului.

Datele și informațiile necesare întocmirii Acordului de restructurare nu vor fi mai vechi de 6 luni înainte de data comunicării acordului către creditorii deținători ai unor creanțe afectate.

Durata Acordului de restructurare nu este prevăzută de proiectul de lege, urmând ca fiecare debitor să identifice cea mai potrivită durată necesară redresării activității sale.

Acordul se negociază cu creditorii ale căror creanțe sunt propuse a fi afectate prin măsurile de restructurare, în baza procedurii stabilite de practicianul în insolvență, fără ca termenul minim de transmitere a votului să fie mai mic de 20 de zile, după ce acordul a fost comunicat acestora.

Acordul se votează de creditorii titulari ai creanțelor pe care debitorul le-a prevăzut în acord ca fiind afectate de măsurile de restructurare, pe categorii de creanțe și va fi considerat votat dacă se va înregistra majoritatea în fiecare categorie de vot.

Categoriile de creanțe propuse sunt similare cu cele din procedura insolvenței, și anume: a) creanțele care beneficiază de drepturi de preferință; b) creanțele salariale; c) creanțele creditorilor esențiali, dacă este cazul; d) creanțele bugetare; e) celelalte creanțe.

După votarea Acordului, judecătorul sindic este investit cu o cerere de *confirmare a Acordului*. Verificând îndeplinirea condițiilor prevăzute de lege, printre care – votarea conformă, respectarea tratamentului corect și echitabil, dificultatea – acesta confirmă acordul.

Nu este necesară confirmarea de judecătorul sindic dacă Acordul este votat în unanimitate, iar cifra de afaceri din anul precedent este de până la 500.000 de euro, în echivalent Ron. Pentru această situație, proiectul propune o *procedură simplificată*, complet *out-of-court*, doar prin implicarea unui practician în insolvență care va verifica condițiile prevăzute de lege. În acest caz, acordul se înscrie într-un registru special la U.N.P.I.R.

Tot ca element de noutate în legislația națională, proiectul a preluat din Directivă și *posibilitatea impunerii acordului în ciuda disidenței creditorilor – cross-class cram-down*, în anumite condiții expres prevăzute, cum ar fi votarea de creditorii garanțați sau de creditorii care ar putea recupera parte din creanța deținută în caz de faliment – *in the money*.

§6. Procedura concordatului preventiv

48. În noua definiție propusă de Proiect, procedura concordatului este procedura judiciară de prevenire a insolvenței, a cărei deschidere suspendă executările silite în condițiile legii, iar societatea își redresează activitatea și își achită total sau parțial creanțele afectate în baza unui plan de restructurare votat de creditorii ale căror creanțe sunt afectate și confirmat de judecătorul sindic.

Noua procedură propune, pe scurt, următorii pași:

- debitorul în dificultate solicită judecătorului sindic deschiderea procedurii și numirea administratorului concordatar – practicianul în insolvență ales;
- ca element de noutate, cererea de deschidere a concordatului poate fi formulată și de către creditorii – cu acordul debitorului, care va indica și administratorul concordatar contractat;
- judecătorul-sindic pronunță o hotărâre de deschidere a procedurii în termen de 48 de ore;

- administratorul concordatar, împreună cu societatea, elaborează planul de restructurare – într-un termen nou, prelungit față de actuala lege, de maxim 60 de zile de la deschiderea procedurii;
- planul de restructurare se negociază cu creditorii într-un termen de 60 zile, cu posibilitatea nouă propusă de legiuitor de a putea fi prelungită această perioadă;
- executările silite se suspendă de drept pe o perioadă de 4 luni de la deschiderea procedurii, putând fi majorat termenul până la 12 luni conform procedurii și motivelor indicate de lege;
- judecătorul sindic confirmă planul de restructurare votat de creditorii sau, în condițiile legii, impune planul chiar dacă există creditorii disidenți.

§7. Elemente de noutate rezultate din Proiectul de lege

49. Proiectul de lege propune *suspendarea executărilor silite* încă de la data deschiderii procedurii concordatului preventiv. Durata suspendării este de maxim 4 luni – cu scopul de a proteja societatea pe durata redactării și negocierii planului de restructurare. Pentru motive temeinice, durata suspendării poate fi prelungită la cererea părții interesate, de judecătorul sindic, întreaga durată a suspendărilor neputând însă depăși 12 luni.

În același timp, au intervenit modificări și cu privire la *executarea silită pe parcursul planului de restructurare* – respectiv, creditorii ale căror creanțe sunt afectate de plan, dacă planul a fost confirmat de judecătorul-sindic, nu vor putea proceda la executări silite, chiar dacă nu au votat planul, întrucât, în noua reglementare propusă, sunt ținute a respecta planul și creditorii care s-au opus restructurării, dacă acesta a fost votat cu majoritatea cerută de lege și confirmat de judecătorul sindic sau dacă a fost impus de judecător.

Conținutul minim la planului de restructurare, categoriile de creanțe și procentul de vot sunt similare cu cele propuse la Acordul de restructurare, cu mențiunea că planul trebuie să prevadă, în primul an, o plată a minim 10% din creanțele afectate.

Durata planului de restructurare a fost propusă a fi majorată la maxim 48 luni, cu posibilitatea de prelungire cu până la 12 luni.

În ceea ce privește *negocierea planului de restructurare*, proiectul propune, de asemenea, câteva modificări, cum ar fi cea conform căreia durata negocierilor este limitată la 60 de zile calendaristice, prevăzându-se expres că, oricând pe parcursul acestei perioade se poate depune cerere de omologare dacă se obține majoritatea de vot prevăzută de lege.

Referitor la *omologarea planului de restructurare și la impunerea acestuia de către judecătorul sindic*, condițiile care trebuie verificate sunt similare cu cele de la procedura acordului de restructurare.

Efectele acestor modificări importante ale procedurilor de prevenție a insolvenței asupra eficienței lor, a procentului debitorilor și creditorilor deschiși să se folosească de șansa oferită și să încerce rezolvarea problemelor financiare, fără a se intra în procedura insolvenței urmează a fi constatate și analizate în viitoarele ediții ale tratatului.

CAPITOLUL IV. DIRECTIVA (UE) 2019/1023 PRIVIND CADRELE DE RESTRUCTURARE ȘI INSOLVENȚA^[1]

Secțiunea 1. istoricul^[2] adoptării Directivei

1. De-a lungul timpului, din cauza amplitudinii efectelor pe care fenomenul insolvențelor îl generează în cadrul sistemelor financiare și economice, au fost sesizate unele tendințe de uniformizare în privința legislațiilor de restructurare, prin crearea unor standarde internaționale comune.

În acest sens, în cadrul *The World Bank Principles and Guidelines for Effective Insolvency and Creditor Rights Systems*, ediția aprilie 2001, se subliniază faptul că principiile și recomandările sunt destinate a contribui la efortul, considerat a fi fundamental, de a promova un *consens internațional* în privința unor cadre de reglementare uniforme care să crească efectivitatea sistemelor de protejare a drepturilor creditorilor în insolvență, oferind direcții orientative pentru legislațiile naționale^[3]. Partea introductivă a *Principiilor* pune accent pe necesitatea modernizării legislațiilor insolvenței, în contextul crizei financiare a anilor '90, aducându-se în discuție componenta de „*out-of-court corporate workouts*”.

O atenție prevalentă se acordă în privința restructurării afacerilor viabile: „atunci când întreprinderea este viabilă, activele sale sunt mult mai valoroase dacă sunt păstrate în cadrul unei afaceri restructurate, decât dacă sunt valorificate în lichidare. Salvarea afacerii conservă locuri de muncă, reprezentând pentru creditori echivalentul unor distribuții mai ridicate, bazate pe o valoare a unei întreprinderi în activitate, având potențialul de a acorda beneficii și acționarilor, obținând pentru statul respectiv avantajele restructurării întreprinderilor^[4]”.

La nivel european, conceptul *celei de a doua șanse* a fost conturat în cadrul Comunicării Comisiei din anul 2007, *Depășirea stigmatizării eșecului în afaceri – pentru o politică a celei de-a doua șanse – Punerea în aplicare a parteneriatului de la Lisabona pentru creștere și locuri de muncă*^[5].

A urmat Raportul Grupului de experți nominalizați de către autoritățile naționale, intitulat *A doua șansă pentru antreprenori: prevenirea falimentului, simplificarea procedurilor și susținerea unui nou început*^[6], prezentat în luna ianuarie a anului 2011.

Una dintre direcțiile esențiale ale acestui Raport a fost conturarea unui echilibru între două interese aflate într-o stare conflictuală: „Pe de o parte, interesele creditorilor trebuie protejate. Pe de altă parte, orice sistem trebuie să mențină afacerile viabile și, cel mai important, să creeze cadrul necesar pentru ca antreprenorii să-și asume riscuri și să înceapă o nouă afacere. Acest aspect este valoros pentru antreprenori și pentru societate, la nivel larg”.

^[1] Publicată în J.O. L 172 din 26 iunie 2019.

^[2] Anumite părți ale analizelor din acest capitol au fost cuprinse în studiile *Directiva privind restructurarea și insolvența. Între așteptări, dezbateri și previziuni*, A. FUEREA, ANDREEA DELI-DIACONESCU, în C.J. nr. 8/2019, p. 429-435, *Provocările aduse de Directiva privind restructurarea și insolvența*, A. FUEREA, ANDREEA DELI, în R.R.D.A. nr. 6/2019, p. 63-73, *Crearea unei probabilități compatibile: transferul de întreprindere într-o procedură de restructurare*, ANDREEA DELI, în R.R.D.C. nr. 2/2020. Autorii mulțumesc editorilor pentru permisiunea includerii unor fragmente din aceste studii în prezentul capitol, cu dezvoltările și completările ulterioare.

^[3] În acest sens, *Introduction and Executive Summary*, *The World Bank Principles and Guidelines for Effective Insolvency and Creditor Rights Systems*, April 2001 Edition, parag. (1), document disponibil online la adresa https://www.iiglobal.org/sites/default/files/media/126_World_Bank.PDF, accesat la 29 iulie 2021. Principiile World Bank au fost elaborate în colaborare cu African Development Bank, Asian Development Bank, European Bank for Reconstruction and Development, Inter-American Development Bank, International Finance Corporation, International Monetary Fund, Organisation for Economic Co-operation and Development, United Nations Commission on International Trade Law, INSOL International și International Bar Association. Procesul de elaborare al acestui document a fost unul complex, implicând experți și profesioniști în domeniu, din peste 75 de state. Aceste Principii au fost în mod continuu rafinate și îmbunătățite, pentru a răspunde noilor provocări din contextul evoluțiilor internaționale. A se vedea, pentru dezvoltări, A. FUEREA, ANDREEA DELI, în Phoenix nr. 75-76/2021, *Transpunerea Directivei privind (a doua șansă) cadrele de restructurare – repetiția unor compromisuri acceptate*, p. 11-18.

^[4] În acest sens, parag. (13) al Principiilor.

^[5] Comunicarea Comisiei către Consiliu, către Parlamentul European, către Comitetul Economic și Social European și către Comitetul Regiunilor – *Depășirea stigmatizării eșecului în afaceri – pentru o politică a celei de-a doua șanse – Punerea în aplicare a parteneriatului de la Lisabona pentru creștere și locuri de muncă*, Bruxelles, 5.10.2007, COM(2007) 584 final, disponibilă online la adresa <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52007DC0584&from=RO>, accesat la 5 august 2021.

^[6] *A Second Chance for Entrepreneurs, Prevention of Bankruptcy, Simplification of Bankruptcy Procedure and Support for a Fresh Start*, disponibil online la adresa file: Downloads/second_chance_final_report_en%20(2).pdf, accesat la 29 iulie 2021.

Totodată, la data dezbaterilor pe marginea modificărilor^[1] propuse la Regulamentul (CE) nr. 1346/2000 al Consiliului din 29 mai 2000 privind procedurile de insolvență^[2], s-a avut în vedere încercarea de uniformizare a legislațiilor naționale în anumite cazuri particulare, pentru introducerea unor instrumente unitare de interpretare (exemple: instituirea unor proceduri provizorii și de conservare, de la data depunerii cererii pentru deschiderea procedurii; sancționarea administratorilor debitorului pentru eventuala nerespectare a atribuțiilor acestora). În final, actul normativ a fost reformat, prin adoptarea Regulamentului (UE) 2015/848 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2015 privind procedurile de insolvență^[3].

2. În etapa inițierii procedurii de adoptare a Directivei (UE) 2019/1023 privind cadrele de restructurare preventivă, remiterea de datorie și decăderile, precum și măsurile de sporire a eficienței procedurilor de restructurare, de insolvență și de remitere de datorie privind restructurarea și insolvența (denumită în continuare *Directiva privind cadrele de restructurare și insolvența sau Directiva*) s-a avut în vedere, în mod special, *impactul social și economic* pe care aceasta urma să-l producă la nivel european, în contextul în care se considera că „în Uniunea Europeană dau faliment 200.000 de firme pe an (adică 600 pe zi), având ca rezultat 1,7 milioane de pierderi directe de locuri de muncă în fiecare an”^[4].

Propunerea acestei Directive a fost înregistrată^[5] la data de 22.11.2016, fiind prima dată când Comisia Europeană a prezentat un set de norme având ca scop o încercare de *uniformizare a legislațiilor* privind restructurarea și insolvența în Statele Membre. Propunerea s-a întemeiat pe Raportul Băncii Mondiale din anul 2016, *Doing Business – Equal Opportunity for All*^[6], care a stabilit o scală de la 0-16 în materia gradului de eficiență a procedurilor de insolvență. Rezultatul mediei la nivelul Uniunii a fost de 11,6%, iar în unele state rezultatul s-a situat chiar sub 8. De asemenea, Raportul a indicat faptul că ratele cele mai mari de recuperare a creanțelor (83%) au fost înregistrate în economiile statelor membre în care restructurarea, în oricare dintre formele sale, este regula. În aceeași direcție de analiză, „conform Flash Eurobarometru 354 (2012), reiese că 43% dintre europeni nu ar demara o afacere de teama eșecului”^[7].

Luând în considerare aceste premise, a fost reconsiderat rolul pe care fenomenul insolvenței îl ocupă în plan european: „Dreptul insolvenței este unul dintre cele mai importante blocaje care împiedică integrarea piețelor de capital în zona euro și dincolo de aceasta”^[8]. Astfel, se conturează câteva elemente importante privind noul concept de restructurare a afacerii, și anume^[9]: (i) „introducerea unor principii esențiale prin care să se asigure eficacitatea cadrului de restructurare preventivă și a cadrului pentru a doua șansă și măsuri prin care toate tipurile de proceduri de insolvență să devină mai eficiente; [...] (ii) sporirea investițiilor și a posibilităților de ocupare a forței de muncă pe piața unică; (iii) reducerea lichidărilor inutile de societăți comerciale viabile; (iv) împiedicarea acumulării de credite neperformante; (v) mărirea oportunităților pentru întreprinzătorii onești care vor să o ia de la capăt”.

De asemenea, obiectivul Propunerii de Directivă recunoștea la acel moment faptul că nu se are în vedere armonizarea *aspectelor centrale* ale insolvenței, cum ar fi normele referitoare la condițiile pentru deschiderea procedurii de insolvență, la o definiție comună a insolvenței, la stabilirea priorității creanțelor și la acțiunile în

[1] Comisia Europeană a inclus în programul său de lucru pentru anul 2012 revizuirea Regulamentului (CE) nr. 1346/2000, în conformitate cu clauza de revizuire prevăzută la art. 46 din acesta. De asemenea, această revizuire este conformă cu Strategia Europa 2020, cu *Small Business Act*, cu analiza anuală a creșterii pe anul 2012 și cu Actul privind piața unică II.

[2] Publicat în J.O. L 160 din 30 iunie 2000, abrogat prin Regulamentul (UE) 2015/848 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2015 privind procedurile de insolvență (J.O. L 141 din 5 iunie 2015). La data adoptării sale, Regulamentul (CE) nr. 1346/2000 a vizat o eficientizare și efectivitate a modului de funcționare a procedurilor transfrontaliere de insolvență, fiind de directă aplicare. A se vedea, în acest sens, A. FUEREA, *Drept internațional privat*, ed. a III-a, revăzută și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2008, p. 17.

[3] Precitat.

[4] Expunerea de motive la Propunerea de Directivă privind cadrele de restructurare preventivă, a doua șansă și măsurile de sporire a eficienței procedurilor de restructurare, de insolvență și de remitere de datorie și de modificare a Directivei 2012/30/UE, COM(2016) 723 final, Strasbourg, 22.11.2016.

[5] Sub denumirea *Early restructuring and a second chance for entrepreneurs; A modern and streamlined approach to business insolvency*, disponibilă online la adresa http://ec.europa.eu/information_society/newsroom/image/document/2016-48/eu_factsheet_40047.pdf, accesată la 30 iulie 2021.

[6] Disponibil online la adresa <http://documents.worldbank.org/curated/en/172361477516970361/Doing-business-2017-equal-opportunity-for-all>, accesat la 30 iulie 2021.

[7] Expunerea de motive la propunerea de Directivă privind cadrele de restructurare preventivă..., *precitată*.

[8] *Finalizarea Uniunii economice și monetare a Europei*, Raport elaborat de Jean-Claude Juncker în strânsă colaborare cu Donald Tusk, Jeroen Dijsselbloem, Mario Draghi și Martin Schulz („cei cinci președinți”), 22 iunie 2015, p. 14.

[9] Obiectivele Propunerii, paragraf. (1).

anularea transferurilor patrimoniale în sens larg, acceptându-se faptul că „diferențele actuale dintre sistemele juridice ale statelor membre în ceea ce privește procedura de insolvență par a fi prea mari, date fiind numeroasele legături dintre dreptul insolvenței și domeniile conexe din dreptul național, precum dreptul fiscal, dreptul muncii și dreptul securității sociale”. Propunerea de Directivă a fost supusă mai multor amendamente, care au generat intense dezbateri, vizând elemente cu impact major pentru modul în care sunt gândite să funcționeze cadrele de restructurare, și anume: (i) accesul la aceste cadre de restructurare, (ii) desemnarea unui practician în restructurare, (iii) suspendarea executărilor silită, (iv) formarea claselor de creditori, (v) *impunerea (cram-down)* unui plan de restructurare^[1]. Esențială este arhitectura sub care au fost elaborate procedurile de restructurare, ca mecanisme gândite pentru a debloca barierele în calea liberei dezvoltări a comerțului, în cadrul parag. (2) din Preambul: „Cadrele de restructurare preventivă ar trebui, mai ales, să le permită debitorilor să se restructureze într-un mod eficace într-un stadiu timpuriu în vederea evitării insolvenței, limitând astfel lichidarea inutilă a societăților viabile”. În final, Directiva privind cadrele de restructurare preventivă, a fost adoptată^[2] de Parlamentul European la data de 29.03.2019, în procedură ordinară și publicată în Jurnalul Oficial la data de 26.06.2019^[3].

3. Pe fondul apariției și evoluției *pandemiei globale*, pandemie generată de coronavirusul SARS-CoV-2, obiectivele sub care a fost adoptată Directiva sunt valorizate la noi dimensiuni, nivelul necesar pentru re poziționarea acestui act juridic european fiind amplu dezbătut în cadrul organizațiilor internaționale, cea mai recentă reconsiderare a rolului Directivei fiind următoarea^[4]: „Pandemia Covid-19: un nucleu pentru reforme semnificative; raportări privind stadiul recentelor analize la nivelul insolvențelor față de procedurile formale de reorganizare a afacerilor”.

Astfel, în context european, Directiva este percepută ca un instrument esențial, obligatoriu și necesar, transpunerea sa fiind situată între pragurile de „necesitate” și „critic”. Directiva este menită a oferi instrumente adecvate, pentru a sprijini eficient afacerile antreprenorilor puternic afectate de criza sanitară dublată de cea economică, accentul punându-se pe transferul opțiunii în privința direcției de acțiune: falimentul este excepția, iar restructurarea regula.

Ceea ce s-a schimbat profund sunt *percepția fenomenului dificultăților întreprinderii și remediul* care se poate aduce. În acest sens, o stare de dificultate financiară sau chiar non-financiară, detectată cât mai timpuriu posibil, urmează a fi prioritar tratată prin aplicarea mecanismelor de redresare. Impactul social al unei restructurări, ca instrument de salvare a unei afaceri, în contrapondere cu cel al unui faliment, este unul dintre elementele esențiale care urmează a fi avute în vedere. De asemenea, tendințele relevante în cadrul piețelor financiare indică faptul că *opțiunea* restructurării este reconvertită la nivel de *necesitate*, doar astfel putând să se asigure reșezarea sectoarelor economice afectate de pandemie. În acest context, se consideră că statele care vor reuși identificarea și omologarea soluțiilor de salvare a afacerii, în detrimentul falimentului, atunci când forța de muncă este activă, iar activitatea întreprinderii este benefică mediului economic de referință, vor câștiga la nivel investițional^[5], urmând a înregistra creșteri economice reale și sustenabile.

^[1] În acest sens, Propunerea Președintelui către Consiliu, 1.10.2018, 12334/18+COR1, WK 11168/2018. Pentru un istoric privind amendamentele aduse Proiectului de Directivă, precum și soluțiile de compromis identificate în dezbateri, a se vedea A. FUEREA, ANDREEA DELI, *Transpunerea Directivei privind (a doua șansă) cadrele de restructurare – repetiția unor compromisuri acceptate*, în Phoenix nr. 75-76/2021, p. 11-18.

^[2] Germania și Portugalia au formulat două declarații de rezervă, astfel: „în contextul uniunii bancare, propunerea nu aduce o contribuție semnificativă la măsurile necesare pentru reducerea durabilă și evitarea, pe viitor, a creditărilor neperformante”, respectiv „statele membre pot să mențină sau să introducă dispoziții care să excludă sau să restricționeze accesul la remiterea de datorie, în cazul datoriilor fiscale”, considerându-se că ar exista posibilitatea fraudării legii.

^[3] Disponibilă online la adresa <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L1023&from=EN>, accesat la 5 august 2021. Procedura de adoptare a Directivei, inclusiv prin publicarea în J.O. L 172 din 26 iunie 2019, s-a finalizat în ultima decadă a ultimei luni de exercitare a președinției Consiliului UE de către România. Aceasta s-a găsit între propunerile grupului de lucru „Justiție”, constituit la Ministerul Afacerilor Externe, pentru pregătirea exercitării președinției, propunere care a fost agreată și de Ministerul Justiției, alături de altele (de exemplu, digitalizarea economiei corporative).

^[4] „*The Covid-19 pandemic: A nucleus for significant reform; reports on the background to the recent insolvency assessments on formal business reorganisation procedures*”. În acest sens, *Eurofenix, The Journal of INSOL Europe*, no 82/Winter 2020/21, Catherine Bridge Zoller, Senior Counsel BERD, p. 20-21.

^[5] A se vedea, în acest sens, Insol Europe, Academic Forum Events, *Harmonizing Insolvency Regimes in the Prism of European Investment Law*, Prof. Antonio Leandro, Abstract: „*Admittedly, investors keep away from national legal orders whose provisions are uncertain or in which the insolvency proceedings are cost-time consuming and complex*”.

Este de remarcat și Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, intitulată *Capital Markets Union for people and businesses-new action plan*^[1], în care se arată faptul că pandemia Covid-19 este de așteptat să conducă la creșterea numărului cazurilor de restructurare a întreprinderilor.

Directiva privind cadrele de restructurare cuprinde șase Titluri („Dispoziții generale”, „Cadrele de restructurare preventivă”, „Remiterea de datorie și decăderile”, „Măsuri de sporire a eficienței procedurilor de restructurare, de insolvență și remitere de datorie”, „Monitorizarea procedurilor de restructurare, de insolvență și de remitere de datorie” și „Dispoziții finale”). Directiva nu se aplică, conform art. 1 alin. (2), debitorilor care sunt instituții de credit, astfel cum acestea sunt definite la art. 4 alin. (1) pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 575/2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și societățile de investiții^[2], instituțiilor financiare și altor entități enumerate la art. 1 alin. (1) primul paragraf din Directiva 2014/59/UE de instituire a unui cadru pentru redresarea și rezoluția instituțiilor de credit și a firmelor de investiții^[3], precum și altor subiecte de drept enumerate.

În continuare, urmează să analizăm principalele concepte, stabilite sau, după caz, oferite ca soluții, de Directiva privind cadrele de restructurare, încercând a identifica, totodată, și schimbările pe care noul instrument legislativ european le produce la nivelul cadrelor formale ale procedurilor de insolvență.

Secțiunea a 2-a. Conceptele introduse de Directiva privind cadrele de restructurare

§1. Principiul prevenției

4. Analizând sistematic normele cuprinse în Directivă, ca act juridic al Uniunii Europene, constatăm că întreaga sa linie de gândire conduce spre ideea *prevenției* stării de insolvență. Această idee pornește de la creșterea eficienței salvării întreprinderii, ca finalitate, fapt care contribuie la creșterea eforturilor de prevenție, în detrimentul celor de remediere *post factum*. Cu alte cuvinte, analizând cauzalitatea, trebuie identificat și localizat *momentul critic*, adică vulnerabilitatea.

În acest sens, Considerentul (3) din Preambul analizează trei dintre efectele nocive, universal acceptate, ale fenomenului insolvenței: *creditele neperformante, riscul crizelor economice și impactul negativ asupra piețelor financiare*. Următoarele paragrafe din acest Considerent sunt relevante, fiecare dintre ideile conținute regăsindu-se în multe alte considerente sau articole din cadrul Directivei: „Cadrele de restructurare preventivă ar trebui să prevină [...] acumularea de credite neperformante”; „Reducerea riscului ca creditele să devină neperformante în perioadele de declin ciclic”; „[...] reducerea impactului negativ asupra sectorului financiar”.

Dacă insolvența este un efect, atunci *dificultatea financiară* este *anticiparea* unui astfel de efect, de unde rezultă că această anticipare trebuie să intervină prompt, pentru rezultatul *continuității* afacerii.

Considerentul (22) din Preambul reflectă următoarea soluție: „Cu cât un debitor poate să își detecteze dificultățile financiare și să ia măsurile corespunzătoare mai devreme, cu atât probabilitatea ca acesta să evite o insolvență iminentă este mai mare, iar în cazul unei întreprinderi a cărei viabilitate este compromisă definitiv, cu atât procedura de lichidare este mai bine organizată și mai eficientă”. Soluția identificată de Directivă constă în această depistare timpurie, mecanismele de avertizare fiind, astfel cum vom vedea în continuare, instrumentele de lucru necesare, iar plasarea pe axa cronologică trebuie să fie realizată, conform Considerentului (24) din Preambul, „într-un stadiu timpuriu, când pare probabil că insolvența poate fi prevenită și viabilitatea activității asigurată”.

§2. Mecanismele de avertizare timpurie și probabilitatea insolvenței

5. Din perspectiva obiectivelor urmărite, Directiva atrage atenția asupra necesității creării unor mecanisme concrete și eficiente prin care să se identifice, cât mai devreme posibil, primele semnale ale unei stări de dificultate. Aceste mecanisme sunt denumite *early warning tools* (în limba română, *instrumente de avertizare*

^[1] Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor *O uniune a piețelor de capital pentru cetățeni și întreprinderi – un nou plan de acțiune*, COM(2020) 590 final, Bruxelles, 24 septembrie 2020 (disponibilă online la adresa https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:61042990-fe46-11ea-b44f-01aa75ed71a1.0021.02/DOC_1&format=PDF, accesat la 5 august 2021).

^[2] Publicat în J.O. L 176 din 27 iunie 2013.

^[3] Publicată în J.O. L 173 din 12 iunie 2014.

impurie). Dificultatea poate fi financiară^[1] sau de altă natură, fiind exemplificată situația „pierderii unui contract de importanță crucială”^[2].

Se consideră că *primul subiect* care ar trebui responsabilizat în a detecta dificultatea financiară ar trebui să fie însuși debitorul. Este efectul unei reacții de responsabilizare. Alături de debitor, și *alte entități publice sau private* pot juca rolul unor *avertizori ai dificultății*, cum ar fi autoritățile fiscale, entitățile bancare sau cele activând în domeniul contabilității și auditului. Tocmai în acest scop, criteriile de natură a semnala astfel de dificultăți trebuie să fie unele obiective: „pot fi utilizate instrumente de avertizare timpurie care iau forma unor mecanisme de alertă care să indice atunci când debitorul nu a efectuat anumite tipuri de plăți, de exemplu când nu a plătit impozitele sau contribuțiile la asigurările sociale. Astfel de instrumente ar putea fi dezvoltate fie de către Statele Membre însele, fie de către entități private”^[3]. Se prezumă astfel gravitatea dificultății cu care se confruntă debitorul în cazul neplății contribuțiilor la asigurările sociale, datorită importanței acestui tip de contribuții în sistemul public de sănătate.

Ceea ce se dorește este ca debitorul să *conștientizeze* sau, în caz contrar, să *fie conștientizat*, în privința unei dificultăți înainte ca aceasta să devină ireversibilă. Unul dintre cele mai relevante semnale este reprezentat de indicatorii financiari ai companiei. În acest sens, *avertizorii de dificultate* se pot identifica și la nivel de reglementare și control al mediului economic, cum ar fi componenta de contabilitate și audit, realizarea unor informări în cadrul derulării contractelor de creditare bancare, relația cu autoritățile fiscale.

Doctrina recentă conturată pe marginea acestor instrumente de avertizare consideră că însuși cauzalitatea procedurilor de insolvență, astfel cum aceasta a putut fi stabilită de către practicienii în insolvență în dosare, de-a lungul timpului, poate fi o sursă importantă în depistarea timpurie a dificultăților^[4], bazate pe date și informații obținute din experiențe anterioare.

Pe de altă parte, numai debitorii care respectă standardele de reglementare în materie de contabilitate și de audit se vor situa pe poziția subiecților de drept care să dețină, în concret, vocația unei *șanse* de restructurare a afacerii. În acest sens, Considerentul (27) este relevant, pentru că stabilește dreptul statelor membre „de a limita și accesul debitorilor la cadrele de restructurare preventivă și în cazul în care registrele și evidențele lor sunt incomplete sau deficitare într-o măsură care nu permite să se stabilească cu certitudine starea financiară și a activității comerciale a debitorului”.

Rezultă că Directiva acordă o atenție deosebită determinării intervalului de timp care precedă și anunță o insolvență, încercând să-l *fixeze* prin intermediul acestor instrumente de avertizare timpurie. De altfel, Directiva privind cadrele de restructurare stabilește faptul că noțiunile de *insolvență* și *probabilitate a insolvenței* urmează să fie definite de legislațiile naționale, scopul fiind însă acela de a localiza restructurarea înaintea insolvenței, dar nu stabilește *cât de anterioare* ar trebui să fie cadrele de restructurare față de insolvență.

Indiferent de relativizarea inerentă a acestui interval de timp, stabilizarea unor reguli și crearea unor instrumente juridice adecvate reprezintă o schimbare substanțială în peisajul marilor insolvențe la nivel european^[5].

§3. Forma originală contractuală a restructurării și intervenția instanței de judecată (*cram-down*)

6. În *primul rând*, fiind conturate la nivel de bune practici în materie de restructurare, acordurile de tipul *Standstill-Agreement* (în limba română, *acord moratoriu*) reprezentau echivalentul unor tranzacții extrajudiciare plurilaterale^[6]. Abordarea era – la acest nivel – una pur contractuală. Practic, se conferea posibilitatea pentru

[1] În acest sens, Considerentele (1), (24), (67), (69), art. 1 alin. (1) lit. a) din Directivă.

[2] În acest sens, Considerentul (28): „[...] cazurile în care debitorul se confruntă cu dificultăți de altă natură decât financiară care amenință situația activității sale ca întreprindere în activitate și, pe termen mediu, lichiditatea sa. Un exemplu de acest fel ar putea fi cazul în care debitorul a pierdut un contract de importanță crucială pentru el”.

[3] Considerentul (22) din Preambulul Directivei.

[4] A se vedea, în acest sens, J. POOL, *Early warning and the restructuring directive: could directors learn from insolvency practitioners?*, Leiden University, iulie 2019, studiu disponibil online la adresa <https://leidenlawblog.nl/articles/early-warning-and-the-restructuring-directive-could-directors-learn-from-in>, accesat la 29 iulie 2021.

[5] A se vedea, în acest sens, D. SKAURADSZUN, W. NIJNENS, *New Toolbox, New Questions – Interpreting the EU Directive*, în Eurofenix, The Journal of INSOL Europe, Autumn 2019, p. 19.

[6] INSOL International, *Statement of Principles for a Global Approach to Multi-Creditor Workouts*, 2000, disponibil online la adresa https://www.insolvency.ca/en/iicresources/resources/INSOL_Statement_Principles_2000.pdf, accesat la 5 august 2021.